საჯარო ბიბლიოთეკა

პროლეტარებო, ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კ. პ. (ბ) მენგრალური კომიტეტის, თბილისის კომიტეტის და საქართველოს სსრ მშრომელთა დეპუტატების საბჭოების ორგანო

КОМУНИСТИ ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО и ТБИЛИССКОГО КОМИТЕТОВ КП (б) ГРУЗИИ и СОВЕТОВ ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გამოცემის 32-ე წელი

ხუთშაბათი, 6 მარტი, 1952 წ. № 56 (9216). ფასი 20 კაპ.

დღეს გაზეთში

საბჭოთა ხალხის შემოქმედებითი შრომა — „პრავდის“ 5-III მოწინავე (1-ლი გვერდი).

საინფორმაციო ცნობა კავშირის საბჭოს 1952 წლის 5 მარტის სხდომის შესახებ (1-ლი გვერდი).

საინფორმაციო ცნობა ეროვნებათა საბჭოს 1952 წლის 5 მარტის სხდომის შესახებ (1-ლი გვერდი).

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესიის აღსანიშნავად (1-ლი გვერდი).

ცნობა გერმანელი ფაშისტი დამპყრობლების მიერ კატინის ტყეში სამხედრო ტყვე პოლონელი ოფიცრების დახვრეტის გარემოებათა დამდგენი და გამომძიებელი სპეციალური კომისიისა (მე-2 და მე-3 გვერდი).

რუმინეთის მთავრობის ნოტა თურქეთის მთავრობისადმი (მე-3 გვერდი).

ამერიკის შეერთებული შტატების კომუნისტური პარტიის ორგანიზაციის 16 ხელმძღვანელის გასამართლება ნიუ-იორკში (მე-3 გვერდი).

სიკვდილმისჯილი ბერძენი პატრიოტების ნათესავთა და პოლიტიკურ პატიმართა მიმართვა ამხანაგ ი. ვ. სტალინისადმი (მე-4 გვერდი).

ევროპასა და მთელ მსოფლიოში მშვიდობის განმტკიცებისათვის! (მე-4 გვერდი).

კორეის ამბები (მე-4 გვერდი).

საბჭოთა ხალხის შემოქმედებითი შრომა

ახალი მძლავრი აღმავლობის გზაზეა ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკა და კულტურა. საბჭოთა ხალხმა ბოლშევიკური პარტიის ხელმძღვანელობით წარმატებით შეახრულა ომისშემდგომი ხუთწლედის გეგმა და 1951 წელს ახალი გამარჯვება მოიპოვა მშვიდობიანი შემოქმედებითი შრომის ფრონტზე.

სწრაფი ტემპით ვითარდება სოციალისტური მრეწველობა. გასულ წელს მთლიანად მრეწველობაში საერთო პროდუქციის წარმოების წლიური გეგმა 103,5 პროცენტით შესრულდა. 1950 წელთან შედარებით მრეწველობის საერთო პროდუქციის ზრდა 16 პროცენტს შეადგენს. განსაკუთრებული აღმავლობით მიდის სოციალისტური სოფლის მეურნეობა. შარშან აღებულ იქნა 7 მილიარდ 400 მილიონი ფუთი მარცვლეული კულტურები. მოპოვებულია მნიშვნელოვანი წარმატებანი აგრეთვე ტექნიკური კულტურების წარმოების განვითარებასა და საზოგადოებრივი მეცხოველეობის აღმავლობაში. ხორცეულდება ბუნების გარდაქმნის სტალინური გეგმა.

საბჭოების ქვეყნის მშრომელები შემოქმედებითი აღმავლობით აშენებენ გრანდიოზულ ჰიდროელექტროსადგურებს, არხებსა და სარწყავ სისტემებს, რომელთა დამთავრება ახალი წვლილი იქნება კომუნიზმის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის შექმნის საქმეში. სახალხო მეურნეობის ყველა დარგში ფართოდ ინერგება მოწინავე ტექნიკა, იზრდება შრომის ნაყოფიერება, უმჯობესდება მუშაობის ხარისხობრივი მაჩვენებლები.

სახალხო მეურნეობის მძლავრი აღმავლობის საფუძველზე განუხრელად უმჯობესდება მშრომელთა კეთილდღეობა. მატულობს ნაციონალური შემოსავალი, მცირდება მახობრივი მოხმარების საქონლის ფასები, იზრდება მუშა-მოსამსახურეთა რეალური ხელფასი და გლეხთა შემოსავალი. სოციალიზმის ქვეყანაში არ არის და არც შეიძლება იყოს უმუშევრობა, რომელიც ბანელი უხედურებაა კაპიტალისტური ქვეყნების მშრომელთათვის.

მთელი მსოფლიოს ხალხები ხულ უფრო რწმუნდებიან საბჭოთა სოციალისტური წყობილების უპირატესობაში კაპიტალიზმის წინაშე. ჩვენს ქვეყანაში სამუდამოდ მოსპობილია სოციალური და ეროვნული ჩაგვრის ყველა ფორმა, ლიკვიდირებულია ადამიანის მიერ ადამიანის ექსპლოატაციის წარმომშობი მიზეზები. კაპიტალიზმისაგან განსხვავებით, რომელსაც ახასიათებს კლასობრივი და ეროვნული ანტაგონიზმები, სოციალისტური წყობილება ვითარდება საზოგადოების მორალურ-პოლიტიკური ერთიანობის, ხალხთა ძმური მეგობრობისა და ცხოველმყოფელი საბჭოთა პატრიოტიზმის საფუძველზე.

„შაშინ, — აღნიშნავს ამხანაგი სტალინი, — როდესაც კაპიტალისტურ საზოგადოებას მუშებსა და კაპიტალისტებს შორის, გლეხებსა და მემამულეებს შორის არსებული შეურიგებელი წინააღმდეგობანი სულ ცოცხლად, რაც მისი საშინაო მდგომარეობის მერყეობას იწვევს, ეჭსპლოატაციის უღლისაგან განთავისუფლებულმა საბჭოთა საზოგადოებამ ასეთი წინააღმდეგობანი არ იცის, იგი თავისუფალია კლასობრივ შეტაკებისაგან და მუშების, გლეხებისა და ინტელიგენციის მეგობრული თანამშრომლობის ხუთათ წარმოადგენს“.

ჩვენი ქვეყნის ნამდვილი ბატონ-პატრონები, ახალი ცხოვრების შემქმნელნი არიან მშრომელი მახები. სოციალიზმმა მილიონობით მშრომელი ადამიანი დარაზმა ისტორიული შემოქმედებისათვის, საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში აქტიური მონაწილეობისათვის. ამაშია საბჭოთა საზოგადოებრივი და სახელმწიფოებრივი წყობილების, საბჭოთა სოციალისტური დემოკრატიის ძალა და უძლიველობა.

მახების მზარდი აქტივობა და შემოქმედებითი ინიციატივა გამოხატულებას პოულობს საყოველთაო-სახალხო სოციალისტური შეჯიბრებით 1952 წლის გეგმის ვადამდე შესრულებისათვის, სახალხო მეურნეობის ყველა დარგის მუშაობის ხარისხობრივი მაჩვენებლების გაუმჯობესებისათვის. შეჯიბრებაში წარმოიშობა შემოქმედებითი ინიციატივის ახალი ფორმები, იზრდება წარმოების ნოვატორთა არმია. ამ უკანასკნელ დროს მთელ ჩვენს ქვეყანაში ცნობილი გახდნენ მაღალი ხარისხობრივი მაჩვენებლებისათვის შეჯიბრების ინიციატორები ამხ. ანდროვა, აგაფონოვა, მუხანოვი, ლეგჩენკო და მრავალი სხვა.

დღეს გამოქვეყნებულ მამრთვაში ნათქმა მრეწველობის ბურღვის ოსტატება წერენ:

„პარტიის, მთავრობისა და პირადად ამხანაგ სტალინის ყოველდღიური დახმარების მეოხებით ჩვენ, ბურღვის მუშაკებს, ყველა შესაძლებლობა მოგვეპოვება ვბრძოლოთ ბარისხობრივ ბურღვის მუშაკთა კადრები, რომელნიც დაუფლნენ ახალ ტექნიკას და რომელთაც ოცდათ თავიანთი საქმე“.

მშრომელთა მრავალმილიონიანი მახები სარგებლობენ მეცნიერებისა და კულტურის ყველა მიღწევით, მშვიდობიანი შემოქმედებითი შრომის ყველა სიკეთით. ჩვენს ქვეყანაში გაიფურჩქნა შინაარსით სოციალისტური და ფორმით ეროვნული კულტურა. საბჭოთა ხალხი, შემოქმედი ხალხი ყოველივე იმის კანონიერი მემკვიდრეა, რაც კი საუკეთესო შეუქმნიათ კულტურის პროგრესულ მოღვაწეებს მრავალი საუკუნის განმავლობაში. ამას, კერძოდ, დამაჯერებლად მოწმობს ის ფაქტი, რომ მთელმა ჩვენმა ქვეყანამ ფართოდ აღნიშნა სიტყვის დიდი რუსი ოსტატის ნ. ვ. გოგოლის გარდაცვალების 100 წლისთავი. ხაზეიმო სხდომაზე, რომელიც გუშინ მოსკოვში გაიმართა, მრავალი ქვეყნის წარმომადგენლები უდიდესი მადლობითა და სიყვარულით ლაპარაკობდნენ ჩვენს მოწინავე საბჭოთა კულტურაზე, დიდ წვლილზე, რაც ჩვენი ქვეყნის გენიალურმა მწერლებმა შეიტანეს მსოფლიო კულტურაში.

საბჭოთა კავშირის მსოფლიო-ისტორიული გამოცდილება უცილობლად ამტკიცებს, რომ მხოლოდ სოციალიზმს მოაქვს მშრომელი მახებისათვის ექსპლოატაციისაგან, ხიღატაკისა და უკულტურობისაგან ხსნა, უაღრესად ფართო გზას უხსნის საწარმოო ძალების განვითარებას, ცხოვრების ყველა სიკეთის შექმნას.

სოციალისტურ სახელმწიფოს გარდა ხალხის ინტერესებისა სხვა ინტერესები არა აქვს. იგი დაუცხრომლად ზრუნავს მშრომელთა მზარდი მოთხოვნილების ყოველი ღონისძიებით დაკმაყოფილებისათვის, კომუნიზმის წარმატებითა მშენებლობის პირობების უზრუნველყოფისათვის. სოციალისტურ სახელმწიფოსათვის სრულიად უცხოა ხალხთა მასების ჩაგვრისა და ხაოსარი ავანტიკობის პოლიტიკა. ხალხთა მშვიდობისა და მეგობრობის პოლიტიკაა სოციალისტური წყობილების თვით ბუნებიდან გამომდინარეობს.

ხულ სხვა მდგომარეობას ვხედავთ კაპიტალის ქვეყნებში. კაპიტალისტური მონოპოლიები მაქსიმალური ოგვების მიღებისა და თავიანთი კაუჩონ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ცნობა

გერმანელი ფაშისტი დამპყრობლების მიერ კაჭინის ჯუჯში სამხედრო ტყვე პოლონელი ოფიცრებისა და ... დახვრეტის გარემოებათა დამდგენი და გამომკვლევი სპეციალური კომისიისა*

შემოწმებით დადგენილია, რომ ჩამოთვლილ პირთაგან პირველი ორი (**გოდეზოვი** და **სილვერსტოვი**) მოკვდა 1943 წელს, მანამდე, სანამ წითელი არმია სმოლენსკის ოლქს გაათავისუფლებდა; შემდეგი სამი (**ანდრეევი, ფიგულეიოვი** და **კრივოზერცევი**) გაჰყვნენ გერმანელებს, ან იქნებ გერმანელებმა ისინი ძალით წაიყვანეს, ხოლო უკანასკნელი — მათე **ზახაროვი** — სადგურ სმოლენსკის ყოფილი გადამბმელი, რომელიც გერმანელების დროს სოფელ ნოვიე ბატეკის მამასახლისად მუშაობდა, სპეციალურმა კომისიამ მონახა და დაჰკითხა.

ზახაროვმა თქვა, თუ რა საშუალებით ჩამოართვეს მას გერმანელებმა მათთვის საჭირო ყალბი ჩვენება „კატინის საქმის“ შესახებ:

„1943 წლის მარტის დამდეგს, — აჩვენა **ზახაროვმა**, — ჩემთან ბინაში მოვიდა გნეზდოვოს გესტაპოს თანამშრომელი, რომლის გვარი არ ვიცი, და მითხრა, ოფიცერი გიბარებსო.

როცა გესტაპოში მივედი, გერმანელმა ოფიცერმა თარჯიმანის საშუალებით განმიცხადა: „ჩვენ ვიცით, რომ თქვენ გადამბმელად მუშაობდით სადგურ სმოლენსკ-ცენტრალურში და უნდა აჩვენოთ, რომ 1940 წელს სმოლენსკზე გავლით სადგურ გნეზდოვოში იგზავნებოდა ვაგონები სამხედრო ტყვე პოლონელებით, რის შემდეგ პოლონელები დახვრეტილ იქნენ ტყეში „კოზიი გორისთან“.

ამის პასუხად განვუცხადე, რომ პოლონელებით სავსე ვაგონები 1940 წელს სმოლენსკზე გავლით მართლაც მიდიოდა დასავლეთისაკენ, მაგრამ დანიშნულების სადგური სად იყო — არ ვიცი-მეთქი... ოფიცერმა მითხრა, თუ შენი ნებით არ გინდა ჩვენება მოგვცე, გაიძულებთ იგი მოგვცეო. ამ სიტყვების შემდეგ აიღო რეზინის ხელკეტი და ცემა დამიწყო. შემდეგ დამაწვინეს გრძელ სკამზე და მცემდნენ ორნი — ოფიცერი და თარჯიმანი. რამდენჯერ დამარტყეს, არ მახსოვს, რადგან მალე გრძნობა დავკარგე.

გონს რომ მოვედი, ოფიცერმა მომთხოვა ხელი მომეწერა დაკითხვის ოქმზე, და მე ცემის და დახვრეტის მუქარის ზეგავლენით სულმოკლეობა გამოვიჩინე, მივეცი ყალბი ჩვენება და ხელი მოვაწერე ოქმს. ოქმზე ხელის მოწერის შემდეგ გესტაპოდან გამიშვეს...

გესტაპოში გამოძახების რამდენიმე დღის შემდეგ, დაახლოებით 1943 წლის მარტის შუა რიცხვებში, ჩემთან ბინაში მოვიდა თარჯიმანი და მითხრა, გერმანელ გენერალთან უნდა წამოხვიდე და შენი ჩვენება იქ დაადასტუროო.

გენერალთან რომ მივედით, მან მკითხა — ადასტურებ თუ არა შენს ჩვენებასო. მე ვუთხარი, ვადასტურებ-მეთქი, რადგან თარჯიმანმა ჯერ კიდევ გზაში გამაფრთხილა, ჩვენების დადასტურებაზე უარი რომ თქვა, გაცილებით უარესი დაგემართებაო, ვიდრე გესტაპოში პირველად დაგემართაო.

წამების გამეორებამ შემაშინა და ვუპასუხე, ჩემს ჩვენებას ვადასტურებ-მეთქი. შემდეგ თარჯიმანმა მიბრძანა მაღლა ამეწია მარჯვენა ხელი და მითხრა, შენ ფიცი მიიღე და შეგიძლია შინ წახვიდეო“.

დადგენილია, რომ გერმანელები ცდილობდნენ რჩევის, მუქარისა და წამების გამოყენებით თავიანთთვის საჭირო ჩვენება ჩამოერთმიათ სხვა პირებისთვისაც, კერძოდ სმოლენსკის საპყრობილის ყოფილი უფროსის თანაშემწის **ნ. ს. კავერზნევის**, იმავე საპყრობილის ყოფილი მუშაკის **ვ. გ. კოვალევისა** და სხვებისათვის.

ვინაიდან გერმანელებმა საჭირო რაოდენობით ვერ მონახეს მოწმეები, მათ ქ. სმოლენსკში და ახლომახლო სოფლებში გააკრეს შემდეგი ფურცელი, რომლის ნამდვილი ეგზემპლარი არის სპეციალური კომისიის მასალებში:

„მომართვა მოსახლეობისადმი

ვის შეუძლია მოგვაწოდოს ცნობები მასობრივი მკვლელობის შესახებ, რაც ბოლშევიკებმა 1940 წელს ჩაიდინეს ტყვე პოლონელი ოფიცრებისა და მღვდლების მიმართ კოზიი გორის ტყეში გნეზდოვო-კატინის გზატკეცილის ახლოს?

ვის უნახავს გნეზდოვოდან კოზიი გორისაკენ მიმავალი ავტოტრანსპორტები ან

ვის დაუნახავს დახვრეტა ან გაუგონია სროლა დახვრეტის დროს? ვინ იცნობს მცხოვრებლებს, რომლებმაც იციან რამე ამის შესახებ?

თვითეული ცნობისათვის გაცემულ იქნება ჯილდო.

ცნობები გამოგზავნეთ სმოლენსკში გერმანულ პოლიციაში, მუზეუმის ქუჩა 6, გნეზდოვოში, გერმანულ პოლიციაში № 105 სახლი ვაგზალთან.

ფოსი

საველე პოლიციის ლეიტენანტი“

1943 წლის 3 მაისი.

ასეთივე განცხადება მოთავსებული იყო გაზეთ „ნოვი პუტში“ (№ 35 (157) 1943 წ. 6 მაისი), რომელსაც გერმანელები სმოლენსკში უშვებდნენ. გერმანელები რომ „კატინის საქმის“ გამო ყალბი ჩვენების მიცემისათვის ჯილდოს ჰპირდებოდნენ, ამის შესახებ განაცხადეს სპეციალური კომისიის მიერ დაკითხულმა მოწმეებმა — ქალაქ სმოლენსკის მცხოვრებლებმა: **ო. ე. სოკოლოვამ, ე. ა. პუშჩინამ, ი. ი. ბიჩკოვმა, გ. ტ. ბონდარევმა, ე. პ. უსტინოვმა** და ბევრმა სხვამ.

კაჭინის საფლავების დამუშავება

„მოწმეების“ ძებნასთან ერთად გერმანელები შეუდგნენ საფლავების სათანადო მომზადებას კატინის ტყეში: მათ მიერ დახოცილი პოლონელი სამხედრო ტყვეების ტანსაცმლიდან მთელი იმ დოკუმენტების ამოღებას, რომლებიც დათარიღებული იყო 1940 წლის აპრილის შემდგომი დროით, ე. ი. იმ დროით, როცა, გერმანელთა პროვოკაციული ვერსიის თანახმად, პოლონელები ბოლშევიკებმა დახვრიტეს; ყველა იმ ნივთიერი დამამტკიცებელი საბუთის მოსპობას, რომელსაც შეეძლო გაებათილებინა იგივე პროვოკაციული ვერსია.

სპეციალური კომისიის მიერ მოხდენილი გამოკვლევით დადგენილია, რომ გერმანელებმა ამ მიზნისათვის გამოიყენეს 500-მდე რუსის სამხედრო ტყვე, რომლებიც სპეციალურად შეარჩიეს სამხედრო ტყვეთა № 126 ბანაკში.

სპეციალურ კომისიას ამ საკითხზე მოწმეთა მრავალი ჩვენება აქვს.

აქედან განსაკუთრებული ყურადღების ღირსია ხსენებული ბანაკის საექიმო პერსონალის ჩვენება:

ექიმმა **ა. ტ. ჩიუოვმა,** რომელიც № 126 ბანაკში მუშაობდა გერმანელების მიერ სმოლენსკის ოკუპაციის დღეებში, აჩვენა:

„...დაახლოებით 1943 წლის მარტის დამდეგს სმოლენსკის სამხედრო ტყვეთა № 126 ბანაკში ფიზიკურად უფრო ჯანმრთელი ტყვეების რიცხვიდან შერჩეულ იქნა რამდენიმე პარტია, საერთო რაოდენობით 500-მდე კაცი, ვითომდა სანგრების თხრაზე სამუშაოდ. ამ ტყვეებიდან ბანაკში შემდეგ აღარავინ დაბრუნებულა“.

ექიმმა **ვ. ა. ხმიროვმა,** რომელიც გერმანელების დროს იმავე ბანაკში მუშაობდა, აჩვენა:

„მე ვიცი, რომ დაახლოებით 1943 წლის თებერვლის მეორე ნახევარში თუ მარტის დამდეგს ჩვენი ბანაკიდან ჩემთვის უცნობი მიმართულებით გაიგზავნა 500-მდე სამხედრო ტყვე წითელარმიელი. ამ ტყვეებს თითქოს სანგრების სათხრელად გზავნიდნენ და ამიტომ ფიზიკურად სრულფასოვან ადამიანებს არჩევდნენ...“.

ასეთივე ჩვენება მისცეს: სამედიცინო დამ **ო. გ. ლენკოვსკაიამ,** სამედიცინო დამ **ა. ი. ტიმოფეევამ,** მოწმეებმა **პ. მ. ორლოვამ, ე. გ. დობროსერდოვამ** და **ვ. ს. კოჩეტკოვმა.**

ნამდვილად სად გაიგზავნა 500 საბჭოთა სამხედრო ტყვე № 126 ბანაკიდან, ეს ჩანს მოწმე **ა. მ. მოსკოვსკაიას** ჩვენებიდან.

მოქ. ალექსანდრა მიხეილის ასულმა **მოსკოვსკაიამ,** რომელიც ქალაქ სმოლენსკის განაპირა უბანში ცხოვრობდა და ოკუპაციის პერიოდში გერმანელთა ერთ-ერთი სამხედრო ნაწილის სამზარეულოში მუშაობდა, 1943 წლის 5 ოქტომბერს გერმანელ ოკუპანტთა მხეცობის გამომკვლევ საგანგებო კომისიაში შეიტანა განცხადება, რომლითაც თხოულობდა გამოეძახათ იგი მნიშვნელოვანი ჩვენების მისაცემად.

როდესაც გამოუძახეს, მან სპეციალურ კომისიას უამბო, რომ 1943 წლის აპრილში, სანამ სამუშაოზე წავიდოდა, შეშისათვის შევიდა თავის ფარდულში, რომელიც დნეპრის პირად ეზოში იყო, და იქ იპოვნა უცნობი კაცი, რომელიც რუსი სამხედრო ტყვე აღმოჩნდა.

ა. მ. მოსკოვსკაიამ, 1922 წელს დაბადებულმა, აჩვენა:

„...მასთან ლაპარაკიდან შევიტყე შემდეგი:

მისი გვარია **ეგოროვი,** სახელი ნიკოლოზი, ლენინგრადელია, 1941 წლის დამლევიდან იგი განუწყვეტელივ იყო სამხედრო ტყვეებისათვის განკუთვნილ გერმანულ ბანაკში № 126 ქალაქ სმოლენსკში. 1943 წლის მარტის დამდეგს სამხედრო ტყვეთა კოლონასთან ერთად, რომელიც რამდენიმე ასეული კაცისაგან შედგებოდა, ბანაკიდან კატინის ტყეში გაგზავნეს. იქ სამხედრო ტყვეებს, მათ შორის ეგოროვსაც, ათხრევინებდნენ საფლავებს, სადაც იყო გვამები, რომლებსაც პოლონელ ოფიცერთა ფორმა ეცვათ, აიძულებდნენ ამოეღოთ ეს გვამები ორმოებიდან და ჯიბიდან ამოეცალათ დოკუმენტები, წერილები, ფოტოსურათები და ყველა სხვა ნივთები. გერმანელებმა უსასტიკესი ბრძანება გასცეს, რომ გვამების ჯიბეებში არაფერი არ დაეტოვებინათ. ორი სამხედრო ტყვე იმისათვის დახვრიტეს, რომ მას შემდეგ, რაც მათი გვამები გაჩხრიკეს, გერმანელმა ოფიცერმა ამ გვამებზე რაღაც ქაღალდები აღმოაჩინა.

გვამების ტანსაცმლიდან ამოღებულ ნივთებს, დოკუმენტებსა და წერილებს სინჯავდნენ გერმანელი ოფიცრები, შემდეგ ტყვეებს აიძულებდნენ ქაღალდების ნაწილი უკანვე ჩაედოთ გვამების ჯიბეებში, დანარჩენებს ჰყრიდნენ ასე ამოღებული ნივთებისა და დოკუმენტების გროვაში, რომლებსაც შეძდეგ სწვავდნენ.

გარდა ამისა, პოლონელ ოფიცერთა გვამების ჯიბეებში გერმანელები ადებინებდნენ რაღაც ქაღალდებს, რომლებსაც ისინი იღებდნენ მათ მიერ მოტანილი ყუთებიდან თუ ჩემოდნებიდან (ზუსტად აღარ მახსოვს).

ყველა სამხედრო ტყვე ცხოვრობდა კატინის ტყის ტერიტორიაზე საშინელ პირობებში, ცის ქვეშ და მათ გაძლიერებით სდარაჯობდნენ...

1943 წლის აპრილის დამდეგს გერმანელების მიერ დასახული ყველა სამუშაო, როგორც ჩანს, დამთავრდა, ვინაიდან 3 დღეს სამხედრო ტყვეებიდან არავის არ ამუშავებდნენ...

უცებ ღამით ისინი უკლებლივ ყველა წამოაყენეს და სადღაც წაიყვანეს. დაცვა გაძლიერებული იყო. **ეგოროვს** ეჭვი შეეპარა, ეს კარგს არ უნდა მოასწავებდესო, და განსაკუთრებული ყურადღებით დაუწყო თვალის დევნება ყველაფერს, რაც ხდებოდა. მიდიოდნენ 3-4 საათს უცნობი მიმართულებით. გაჩერდნენ ტყეში რომელიღაც მინდორზე თხრილთან. მან დაინახა, სამხედრო ტყვეთა ერთი ჯგუფი როგორ განაცალკევეს საერთო მასისაგან, თხრილისაკენ გაიყვანეს და შემდეგ დახვრეტა დაუწყეს.

სამხედრო ტყვეები აღელდნენ, ახმაურდნენ, ამოძრავდნენ. **ეგოროვის** ახლოს რამდენიმე სამხედრო ტყვე ეცა მცველებს, სხვა მცველები ამ ადგილისაკენ გაეშურნენ. **ეგოროვმა** არევდარევის ამ მომენტით ისარგებლა და ტყეში, სიბნელეში გაიქცა, უკან ყვირილი და სროლა ესმოდა.

ამ საშინელი ნაამბობის შემდეგ, რომელიც ჩემს სიცოცხლეში არ დამავიწყდება, **ეგოროვი** ძალიან შემებრალა, ვთხოვე შემოსულიყო ჩემს ოთახში, გამბარიყო და მანამდე დარჩენილიყო, სანამ ძალღონეს მოიკრებდა. მაგრამ **ეგოროვი** არ დათანხმდა... მან თქვა, აუცილებლად ამაღამ უნდა წავიდე, ვეცადო ფრონტის ხაზზე გადავიდე და წითელი არმიის ნაწილებთან მივიდეო.

მაგრამ იმ საღამოს **ეგოროვი** ვერ წავიდა. დილით რომ წავედი, რათა შემემოწმებინა, იგი ფარდულში აღმოჩნდა. როგორც გამოირკვა, მას უცდია წასვლა, მაგრამ ორმოცდაათიოდე ნაბიჯი რომ გაუვლია, ისეთი სისუსტე უგრძვნია, რომ იძულებული გამხდარა დაბრუნებულიყო. ეტყობა, გავლენა იქონია ბანაკში დიდხანს ყოფნით გამოფიტვამ და უკანასკნელი დღეების შიმშილმა. გადავწყვიტეთ, რომ იგი ერთ-ორ დღეს კიდევ დარჩებოდა ჩემთან, რათა მომაგრებულიყო. **ეგოროვს** საჭმელი ვაჭამე და სამუშაოზე წავედი.

საღამოს შინ რომ დავბრუნდი, ჩემმა მეზობლებმა მარიამ ივანეს ასულმა **ბარანოვამ** და ეკატერინე ვიქტორის ასულმა **კაბანოვსკაიამ** გამაგებინეს, რომ დღისით საერთო ჩხრეკის დროს გერმანელ პოლიციელებს ჩემს ფარდულში აღმოუჩინათ ტყვე წითელარმიელი და თან წაეყვანათ“.

ფარდულში სამხედრო ტყვე **ეგოროვის** აღმოჩენასთან დაკავშირებით **მოსკოვსკაიას** გესტაპოში იბარებდნენ, სადაც ბრალს სდებდნენ სამხედრო ტყვის დამალვაში.

მოსკოვსკაია გესტაპოში დაკითხვის დროს გადაჭრით უარყოფდა, რომ რაიმე დამოკიდებულება ჰქონდა ამ სამხედრო ტყვესთან, აცხადებდა, რომ არ იცოდა, თუ ბის კუთვნილ ფარდულში სამხედრო ტყვე იმყოფებოდა. რაკი **მოსკოვსკაია** ვერ გამოტეხეს, აგრეთვე იმიტომ, რომ სამხედრო ტყვე **ეგოროვმა,** ეტყობა, **მოსკოვსკაია** არ გასცა, იგი გესტაპოდან გამოუშვეს.

იმავე **ეგოროვმა მოსკოვსკაიას** უამბო, რომ კატინის ტყეში მომუშავე სამხედრო ტყვეთა ნაწილი, გვამების ამოთხრის გარდა კატინის ტყეში სხვა ადგილებიდანაც ეზიდებოდა გვამებს. მიტანილ გვამებს ორმოებში ყრიდნენ წინათ ამოთხრილ გვამებთან ერთად.

გერმანელებს სხვა ადგილებში დახვრეტილთა ბევრი გვამი კატინის საფლავებში რომ მიჰქონდათ, ამ ფაქტს ინჟინერ-მექანიკოს **პ. ფ. სუხაჩევის** ჩვენებაც ადასტურებს.

პ. ფ. სუხაჩევმა, 1912 წელს დაბადებულმა, „როსგლავხლების“ სისტემის ინჟინერ-მექანიკოსმა, რომელიც გერმანელების დროს მემანქანედ მუშაობდა სმოლენსკის საქალაქო წისქვილში, 1943 წლის 8 ოქტომბერს განცხადება შეიტანა და ითხოვა დაებარებინათ.

სპეციალურმა კომისიამ რომ გამოიძახა, მან აჩვენა:

„...ერთხელ 1943 წლის მარტის მეორე ნახევარში წისქვილში გამოველაპარაკე გერმანელ მოფერს, რომელმაც ცოტა რუსული იცოდა. გამოირკვა, რომ მას სოფელ სავენკში სამხედრო ნაწილისათვის ფქვილი მიჰქონდა და მეორე დღეს სმოლენსკში დაბრუნდებოდა. ვთხოვე თან წაეყვანე, რომ საშუალება მომცემოდა სოფელში ცხიმეული მეყიდა. ამასთან ვითვალისწინებდი, რომ გერმანულ მანქანაში ყოფნა საშვებ პუნქტზე დაკავების რისკს ამაშორებდა. ქირას რომ დავპირდი, გერმანელი შოფერი დამეთანხმა. იმავე დღეს, საღამოს მეათე საათზე წავედით სმოლენსკ-ვიტებსკის გზატკეცილით. მანქანაში ორნი ვიყავით — მე და გერმანელი შოფერი. ნათელი მთვარიანი ღამე იყო, ძაგრამ გზაზე ნისლი იდგა, რაც ხილვადობას რამდენადმე აძცირებდა. სმოლენსკიდან დაახლოებით 22-23 კილომეტრზე, გზატკეცილზე დანგრეულ პატარა ხიდთან მოწყობილი იყო ასაქცევი საკმაოდ ციცაბო დაქანებით. ჩვენ უკვე დავეშვით გზატკეცილიდან ასაქცევზე, რომ ჩვენს პირდაპირ ნისლიდან უეცრად გამოჩნდა სატვირთო მანქანა. არ ვიცი იმის გამო, რომ ჩვენი მანქანის მუხრუჭები წესრიგზე არ იყო, არ ვიცი—შოფერი იყო გამოუცდელი, მხოლოდ ჩვენი მანქანა ვერ დავამუხრუჭეთ და, რადგან ასაქცევი საკმაოდ ვიწრო იყო, შემხვედრ მანქანას დავეჯახეთ. დაჯახება ძლიერი არ ყოფილა, რადგან შემხვედრი მანქანის შოფერმა განზე გადახვევა მოასწრო, რის გამო მანქანებმა გვერდი გაჰკრეს ერთმანეთს. მაგრამ შემხვედრ მანქანას მარჯვენა თვალი თხრილში ჩაუვარდა, რის გამო ცალი გვერდით ფერდობზე გადაბრუნებულა. ჩვენი მანქანა არ გადაბრუნებულა. მე და შოფერი მაშინვე გადმოვხტით კაბინიდან და წაქცეულ მანქანასთან მივედით. მე გამოაცა მკვდრის ძლიერმა სუნმა, რომელიც მანქანას ასდიოდა. უფრო ახლოს რომ მივედი, დავინახე, რომ მანქანა სავსე იყო ტვირთით, რომელსაც ზემოდან თოკებით გადაკრული ჰქონდა ბრეზენტი. დაჯახების დროს თოკები დაწყდა და ტვირთის ნაწილი ფერდობზე გადაცვივდა. ეს საშინელი ტვირთი იყო—სამხედრო ფორმიან ადამიანთა გვამები.

მანქანასთან, რამდენადაც მახსოვს, 6-7 კაცი იყო, მათგან ერთი გერმანელი შოფერი, ავტომატით შეიარაღებული ორი გერმანელი ჯარისკაცი, დანარჩენი კი რუსი სამხედრო ტყვეები იყვნენ, ვინაიდან რუსულად ლაპარაკობდნენ და სათანადოდ ეცვათ.

გერმანელებმა ლანძღვა-გინება დაუწყეს ჩემს შოფერს, შემდეგ სცადეს აეყენებინათ მანქანა. ორიოდე წუთის შემდეგ ავარიის ადგილას კიდევ ორი სატვირთო მანქანა მოვიდა და გაჩერდა. ამ მანქანებიდან ჩვენთან მოვიდა გერმანელთა და რუს სამხედრო ტყვეთა ჯგუფი, სულ ათიოდე კაცი. საერთო ღონისძიებებით ყველანი შეუდგნენ მანქანის აყენებას. მე მოხერხებული მომენტით ვისარგებლე და ხმადაბლა ვკითხე ერთ რუს სამხედრო ტყვეს: „ეს რა არის?“. მანაც ხმადაბლა მიპასუხა: „ეს რამდენი ღამეა გვამებს ვეზიდებით კატინის ტყეში“.

წაქცეული მანქანა კიდევ არ აეყენებინათ, რომ ჩემთან და ჩემს შოფერთან მოვიდა გერმანელი უნტეროფიცერი და გვიბრძანა დაუყოვნებლივ განგვეგრძო გზა. ვინაიდან ჩვენს მანქანას არაფითარი სერიოზული დაზიანება არ ჰქონდა, შოფერმა ის ოდნავ განზე გასწია, გზატკეცილზე გაიყვანა, და ჩვენ გზა განვაგრძეთ.

უფრო გვიან მოსულ ბრეზენტით დახურულ ორ მანქანას რომ ჩავუარეთ, მაშინაც მეცა მკვდრის საშინელი სუნი“.

სუხაჩევის ჩვენებას ადასტურებს ჩვენება ვლადიმერ ათანასეს-ძე **ეგოროვისა,** რომელიც ოკუპაციის პერიოდში პოლიციაში მსახურობდა.

ეგოროვმა აჩვენა, რომ, როცა თავისი სამსახურის ხასიათის მიხედვით სდარაჯობდა ხიდს მოსკოვ-მინსკისა და სმოლენსკ-ვიტებსკის გზატკეცილების შესაყართან, მან 1943 წლის მარტის დამლევს და აპრილის პირველ დღეებში ღამით რამდენჯერმე ნახა, რომ სმოლენსკის მიმართულებით ჩაიარა ბრეზენტით დახურულმა დიდმა სატვირთო მანქანებმა, რომლებსაც მკვდრის ძლიერი სუნი ასდიოდა. მანქანების კაბინებში და უკან ბრეზენტზე ისხდა რამდენიმე კაცი, რომელთაგან ზოგი შეიარაღებული იყო. ისინი უეჭველად გერმანელები იყვნენ.

ეგოროვმა ნახულის შესახებ მოახსენა სოფელ არხიპოვკის პოლიციის უბნის უფროსს კუზმა დემიანის-ძე **გოლოვნევს,** რომელმაც ურჩია, „ენას კბილი დააჭირეო“, და დასძინა: „ეს ჩვენ არ გვეხება, რათ უნდა გაკვერიოთ გერმანელთა საქმეებშიო“.

გერმანელები კატინის ტყეში სატვირთო მანქანებით გვამებს რომ ეზიდებოდნენ, ამაზე ჩვენება მისცა აგრეთვე ფლორ მაქსიმის-ძე **იაკოვლევ-სოკოლოვმა,** 1896 წელს დაბადებულმა, სმოლენსკის სასადილოთა ტრესტის სასადილოების ყოფილმა მომარაგების აგენტმა, გერმანელების დროს კი—კატინის უბნის პოლიციის უფროსმა.

მან აჩვენა, რომ ერთხელ 1943 წლის აპრილის დამდეგს პირადად ნახა, როგორ შევიდა გზატკეცილიდან კატინის ტყეში ბრეზენტით დახურული ოთხი სატვირთო ავტომანქანა, რომლებშიც ავტომატებითა და შაშხანებით შეიარაღებული რამდენიმე კაცი ისხდა. ამ მანქანებს მკვდრის მძაფრი სუნი ასდიოდა.

მოწმეთა მოყვანილი ჩვენებებიდან მთელი სიცხადით შეიძლება დავასკვნათ, რომ გერმანელები პოლონელებს სხვა ადგილებშიც ხვრეტდნენ. მათს გვამებს კატინის ტყეში რომ უყრიდნენ თავს, ისინი სამმაგ მიზანს ისახავდნენ: ჯერ-ერთი, მოესპოთ თავიანთ საკუთარ ბოროტმოქმედებათა კვალი; მეორე, თავიანთი დანაშაულობანი გადაებრალებინათ საბჭოთა ხელისუფლებისათვის; მესამე, გაედიდებინათ კატინის ტყის საფლავებში „ბოლშევიკების მსხვერპლთა“ რაოდენობა.

„ექსკურსიები“ კაჭინის საფლავებზე

1943 წლის აპრილში კატინის ტყეში საფლავებზე მთელი მოსამზადებელი მუშაობა რომ დაამთავრეს, გერმანელი ოკუპანტები ფართო აგიტაციას შეუდგნენ პრესის და რადიოს საშუალებით, ცდილობდნენ პოლონელი სამხედრო ტყვეების მიმართ მათ მიერ ჩადენილი მხეცობა საბჭოთა ხელისუფლებისათვის მიეწერათ. როგორც ამ პროვოკაციული აგიტაციის ერთ-ერთი მეთოდი, გერმანელებმა მოაწყეს, რომ კატინის საფლავების სანახავად მიდიოდნენ სმოლენსკის და მისი მიდამოების მცხოვრებნი, აგრეთვე „დელეგაციები“ გერმანელი დამპყრობლების მიერ ოკუპირებული, ან მათდამი ვასალურ დამოკიდებულ მდგომარეობაში მყოფი ქვეყნებიდან.

სპეციალურმა კომისიამ დაჰკითხა მთელ რიგ მოწმეებს, რომლებიც მონაწილეობდნენ „ექსკურსიებში“ კატინის საფლავებზე.

მოწმე **კ. პ. ზუბკოვმა,** ექიმმა პათოლოგ-ანატომმა, რომელიც სმოლენსკში სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტად მუშაობდა, სპეციალურ კომისიას აჩვენა:

„...გვამების ტანისამოსი, განსაკუთრებით მაზარები, ჩექმები და ქამრები, საკმაოდ კარგად იყო შენახული. ტანისამოსის ლითონის ნაწილები—ქამრების ბალთები, ღილები, დუგმები, ფეხსაცმლის ლურსმნები და სხვა ძალიან დაჟანგული არ იყო და ზოგიერთ შემთხვევაში ადგილ-ადგილ შენარჩუნებული ჰქონდა ლითონის ბრწყინვა. გვამების იმ ქსოვილებს, რომლების დათვალიერებაც შეიძლებოდა, — სახეს, ყელს, ხელებს უმთავრესად მუქი მომწვანო ფერი ჰქონდა, ცალკეულ შემთხვევებში მუქი მიხაკისფერი, მაგრამ ქსოვილები მთლად დაშლილი, დამპალი არ იყო. ცალკეულ შემთხვევებში ჩანდა გაშიშვლებული მოთეთრო მყესები და კუნთების ნაწილი. გათხრილ საფლავებთან ჩემი ყოფნის დროს დიდი ორმოს ფსკერზე ხალხი მუშაობდა გვამების გადასარჩევად და ამოსაღებად. ამისათვის იყენებდნენ ნიჩბებსა და სხვა იარაღებს, აგრეთვე ხელით იღებდნენ გვამებს, ხელში, ფეხებში და ტანისამოსში მოეჭიდებოდნენ და ადგილიდან ადგილზე გადაათრევდნენ ხოლმე. არც ერთი შემთხვევა არ ყოფილა, რომ გვამები დაშლილიყო, ან რომ მათ ცალკეული ნაწილები მოჰგლეჯოდა.

ყოველივე ზემოხსენებულის მიხედვით მე იმ დასკვნამდე მივედი, რომ მიწაში გვამები იყო არა სამ წელიწადს, როგორც გერმანელები ამტკიცებდნენ, არამედ გაცილებით ნაკლებ ხანს. მე ვიცი, რომ მასობრივ საფლავებში გვამების ლპობა უფრო სწრაფად მიმდინარეობს, ვიდრე ერთეულ საფლავებში, და მით უმეტეს უკუბოოდ, ამიტომ იმ დასკვნამდე მივედი, რომ პოლონელების მასობრივი დახვრეტა მოხდა დაახლოებით წელიწადნახევრის წინათ — 1941 წლის შემოდგომაზე ან 1942 წლის გაზაფხულზე. გათხრის ადგილის დათვალიერების შედეგად მტკიცედ დავრწმუნდი, რომ ეს შემაძრწუნებელი ბოროტმოქმედება გერმანელებმა ჩაიდინეს“.

გვამების ტანისამოსი, მისი ლითონის ნაწილები, ფეხსაცმელები, აგრეთვე თვით გვამები კარგად რომ იყო შენახული, ამის შესახებ სპეციალურ კომისიას ჩვენება მისცა დაკითხულმა მრავალმა მოწმემ, რომლებიც მონაწილეობდნენ „ექსკურსიებში“ კატინის საფლავებზე, მათ შორის სმოლენსკის წყალსადენის ქსელის გამგემ **ი. ზ. კუცევმა,** კატინის სკოლის მასწავლებელმა **ე. ნ. ვეტროვამ,** კავშირგაბმულობის სმოლენსკის განყოფილების ტელეფონისტმა **ნ. გ. შჩედროვამ,** სოფელ ბოროკის მცხოვრებმა **მ. ა. ალექსეევმა,** სოფელ ნოვიე ბატეკის მცხოვრებმა **ნ. გ. კრივოზერცევმა,** სადგურ გნეზდოვოს მორიგემ **ი. ვ. სავატეევმა,** სმოლენსკის მოქალაქემ **ე. ა. პუშჩინამ,** სმოლენსკის მე-2 საავადმყოფოს ექიმმა **ტ. ა. სიდორუკმა,** იმავე საავადმყოფოს ექიმმა **პ. მ. კესარევმა** და სხვ.

გერმანელთა ცდები დაეფარათ თავიანთ ბოროტმოქმედებათა კვალი

გერმანელების მიერ მოწყობილი „ექსკურსიები“ თავის მიზანს ვერ აღწევდა. ყველა, ვინც საფლავებს ნახავდა, რწმუნდებოდა, რომ მის წინამე გერმანელ ფაშისტთა ყოვლად უხეში და აშკარა პროვოკაცია იყო. ამიტომ გერმანელი ხელისუფალნი ღონისძიებებს იღებდნენ, რათა ჩაეჩუმებინათ დაეჭვებულნი.

სპეციალურ კომისიას აქვს ჩვენება მთელი რიგი მოწმეებისა, რომლებმაც ილაპარაკეს იმაზე, თუ როგორ სდევნიდნენ გერმანელი ხელისუფალნი იმათ, ვინც დაეჭვდებოდა, ან ვისაც პროვოკაცია არა სჯეროდა. მათ სამსახურიდან ითხოვდნენ, აპატიმრებდნენ, დახვრეტას ემუქრებოდნენ. კომისიამ გამოარკვია ორი შემთხვევა დახვრეტისა იმისათვის, რომ „ენაზე კბილს არ აჭერდნენ“: ასე დახვრიტეს გერმანელების ყოფილი პოლიციელი **ზაგაინოვი** და **ა. მ. ეგოროვი,** რომელიც კატინის ტყეში საფლავების გათხრაზე მუშაობდა.

გერმანელები რომ სდევნიდნენ იმ პირებს, რომლებიც კატინის ტყეში საფლავების ნახვის შემდეგ ეჭვს გამოთქვამდნენ, ამის შესახებ ჩვენება მისცეს: სმოლენსკის № 1 აფთიაქის დამლაგებელმა **მ. ს. ზუბარევამ,** სმოლენსკის სტალინის რაიჯანგანყოფილების სანიტარული ექიმის თანაშემწემ **ვ. ფ. კოზლოვამ** და სხვებმა.

კატინის უბნის პოლიციის ყოფილმა უფროსმა **ფ. მ. იაკოვლევ-სოკოლოვმა** აჩვენა:

„შეიქმნა ისეთი ვითარება, რომელიც სერიოზულ შეშფოთებას იწვევდა გერმანელთა კომენდატურაში, და ადგილებზე პოლიციის აპარატებს სასწრაფოდ მისცეს მითითებანი რადაც უნდა დამჯდარიყო აღეკვეთათ მთელი მავნე მითქმა-მოთქმა და დაეპატიმრებინათ ყველა ის, ვინც გამოთქვამდა, რომ არა სჯეროდა „კატინის საქმე“.

პირადად მე, როგორც უბნის პოლიციის უფროსს, ასეთი მითითებები მომცეს: 1943 წლის მაისის დამლევს სოფელ კატინის გერმანელმა კომენდანტმა ობერ-ლეიტენანტმა **ბრაუნგმა** და ივნისის დამდეგს — სმოლენსკის-რაიონული პოლიციის უფროსმა **კამენეცკიმ.**

მე მოვიწვიე ჩემი უბნის პოლიციელთა საინსტრუქციო თათბირი, რომელზეც წინადადება მივეცი შეეპყროთ და პოლიციაში მოეყვანათ ყველა, ვისაც არა სჯეროდა, რომ გერმანელების ცნობა ბოლშევიკების მიერ პოლონელი სამხედრო ტყვეების დახვრეტის შესახებ მართალი იყო, ან ეჭვს გამოთქვამდა ამაში.

გერმანელ ხელისუფალთა ამ მითითებებს რომ ვასრულებდი, მე აშკარად სინდისის წინააღმდეგ მივედიდი, ვინაიდან თვითონ დარწმუნებული ვიყავი, რომ „კატინის საქმე“ გერმანელთა პროვოკაცია იყო. ამაში სავსებით დავრწმუნდი, როცა პირადად ვიყავი „ექსკურსიაზე“ კატინის ტყეში“.

რაკი დაინახეს, რომ კატინის საფლავებზე ადგილობრივი მოსახლეობის „ექსკურსიები“ მიზანს ვერ აღწევდა, გერმანელმა საოკუპაციო ხელისუფლებმა 1943 წლის ზაფხულში განკარგულება გასცეს ამოეღოთ ეს საფლავები.

სმოლენსკიდან თავიანთი უკანდახევის წინ გერმანელი საოკუპაციო ხელისუფალნი შეუდგნენ თავიანთ ბოროტმოქმედებათა კვალის სასწრაფოდ დაფარვას. აგარაკი, რომელიც „537-ე მშენებელი ბატალიონის შტაბს“ ეკავა, პირწმინდად გადაწვეს. სამ ქალიშვილს — **ალექსეევას, მიხაილოვას** და **კონახოვსკაიას** გერმანელები სოფელ ბოროკში ეძებდნენ, რომ თან წაეყვანათ ან შესაძლოა ადგილზეაც მოესპოთ. გერმანელები ეძებდნენ თავიანთ მთავარ „მოწმესაც“—**პ. გ. კისელიოვს,** მაგრამ მან ოჯახიანად მოასწრო მიმალულიყო. გერმანელებმა მისი სახლი გადაწვეს.

გერმანელები ცდილობდნენ შეეპყროთ სხვა „მოწმეებიც“—სადგურ გნეზდოვოს ყოფილი უფროსი **ს. ვ. ივანოვი** და ამ სადგურის ყოფილი მორიგე **ი. ვ. სავატეევი,** აგრეთვე სადგურ სმოლენსკის ყოფილი გადამბმელი **მ. დ. ზახაროვი.**

სმოლენსკიდან უკანდახევის წინ სულ უკანასკ

ცნობა

გერმანელი ფაშისტი დამპყრობლების მიერ კავკასიის ჯყეში სამხედრო ტყვე პოლონელი ოფიცრების დახვრეტის გარემოებათა დამდგენი და გამომკვლევი სპეციალური კომისიისა

(დასასრული)

ცინო ინსტიტუტის სასამართლო მედიცინის პროფესორის, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორის — **ვ. მ. სმოლიანინოვის;**

პათოლოგიური ანატომიის პროფესორის, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორის—**დ. ნ. ვიროპაევის;**

სსრ კავშირის ჯანსახკომის სასამართლო მედიცინის სახელმწიფო სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის ტანატოლოგიის განყოფილების უფროსი მეცნიერი თანამშრომლის დოქტორ **პ. ს. სემიონოვსკის;**

სსრ კავშირის ჯანსახკომის სასამართლო მედიცინის სახელმწიფო სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის სასამართლო-ქიმიური განყოფილების უფროსი მეცნიერი თანამშრომლის, დოცენტ **მ. დ. შვაიკოვას** შემადგენლობით;

დასავლეთის ფრონტის მთავარი სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტის, სამედიცინო სამსახურის მაიორ **ნიკოლსკის;**

ნ... არმიის სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტის, სამედიცინო სამსახურის კაპიტან **ბუსოედოვის;**

92 პათოლოგა-ანატომიური ლაბორატორიის უფროსის, სამედიცინო სამსახურის მაიორ **სუბოტინის;**

სამედიცინო სამსახურის მაიორ **ოგლობლინის;**

სპეციალისტი ექიმის, სამედიცინო სამსახურის უფროს ლეიტენანტ **სადიკოვის;**

სამედიცინო სამსახურის უფროს ლეიტენანტ **პუშკარიოვას** მონაწილეობით,

1944 წ. 16-დან 23 იანვრამდე მოახდინა კატინის ტყეში, „კოზიი გორის“ ტერიტორიაზე, ქალაქ სმოლენსკიდან 15 კილომეტრზე საფლავებში ჩამარხულ პოლონელ სამხედრო ტყვეთა გვამების ექსჰუმაცია და სასამართლო სამედიცინო-გამოკვლევა. პოლონელ სამხედრო ტყვეთა გვამები დამარხული იყო დაახლოებით 60 × 60 × 3 მეტრი ზომის საერთო საფლავში და, გარდა ამისა, დაახლოებით 7 × 6 × 3,5 მეტრი ზომის ცალკე საფლავში. ამ საფლავებიდან ექსჰუმირებულ და გამოკვლეულ იქნა 925 გვამი.

გვამების ექსჰუმაცია და სასამართლო-სამედიცინო გამოკვლევა მოხდა იმისათვის, რომ გამორკვეულიყო:

ა) განსვენებულთა პიროვნება;

ბ) სიკვდილის მიზეზი;

გ) დამარხვის ხანდაზმულობა.

საქმის გარემოებანი: იხ. სპეციალური კომისიის მასალები.

ობიექტური მონაცემები: იხ. გვამების სასამართლო-სამედიცინო გამოკვლევის ოქმები.

დასკვნა

სასამართლო-სამედიცინო საექსპერტო კომისია, ეყრდნობა რა გვამების სასამართლო-სამედიცინო გამოკვლევის შედეგებს, შემდეგ დასკვნამდე მიდის:

საფლავების გახსნისა და იქიდან გვამების ამოღების შემდეგ გამორკვეულია:

ა) პოლონელ სამხედრო ტყვეთა გვამების მასაშია სამოქალაქო ტანსაცმლიანი გვამები, რომელთა რაოდენობა გამოკვლეული გვამების საერთო რიცხვის მიმართ უმნიშვნელოა (სულ 2 ამოღებულ 925 გვამიდან); გვამებს სამხედრო ნიმუშის ფეხსაცმელი ეცვათ;

ბ) სამხედრო ტყვეთა გვამების ტანსაცმელი მოწმობს, რომ ისინი ეკუთვნოდნენ პოლონეთის არმიის ოფიცერთა და ნაწილობრივ რიგითს შემადგენლობას;

გ) ტანისამოსის დათვალიერებისას აღმოჩენილი გაჭრილი ჯიბეები და ჩექმები, გადმობრუნებული და გახეული ჯიბეები მოწმობენ, რომ ყოველი გვამის მთელი ტანისამოსი (მაზარა, შარვალი და სხვ.), როგორც წესი, გვამების გაჩხრეკის კვალს ატარებს;

დ) ზოგიერთ შემთხვევაში აღმოჩნდა, რომ ჯიბეები მთელია. ამ ჯიბეებში, აგრეთვე გაჭრილ და გახეულ ჯიბეებში, მუნდირების სარჩულქვეშ, შარვლების ქამრებში, ფეხსახვევებსა და წინდებში აღმოჩნდა გაზეთების ნახევები, ბრომურები, ლოცვანები, საფოსტო მარკები, ღია ბარათები და დახურული წერილები, ბარათები და სხვა დოკუმენტები, აგრეთვე ფასეულობანი (ოქროს ზოდი, ოქროს დოლარები), ჩიბუხები, კალმის დანები, მოსაწევი ქაღალდი, ცხვირსახოცები და სხვ.;

ე) დოკუმენტთა ნაწილზე (სპეციალური გამოკვლევის მოუხდენლადაც კი) დათვალიერებისას აღინიშნა თარიღები, რომლებიც მიეკუთვნება პერიოდს 1940 წ. 12 ნოემბრიდან 1941 წ. 20 ივნისამდე;

ვ) ტანსაცმლის, მეტადრე ფარაჯების, მუნდირების, შარვლებისა და ზედა პერანგების ქსოვილი კარგად არის დაცული და ძლივს იხევა ხელით;

ზ) გვამების ძალიან მცირე ნაწილს (925-დან 20-ს) ხელები ზურგს უკან აქვს შეკრული თეთრი წნული ზონრით.

გვამების ტანსაცმლის მდგომარეობა, სახელდობრ ის ფაქტი, რომ მათ მუნდირები, პერანგები, ქამრის ღვედები, შარვლები და ნიფხვები შებნეული აქვთ; ჩექმები ან სხვა ფეხსაცმელი აცვიათ; შარფები და ჰალსტუხები შემოხვეული აქვთ კისერზე, საბეჭურები შებნეული, პერანგები ჩატანებული აქვთ შარვლებში,—მოწმობს, რომ გვამების ტანისა და კიდურების გარეთა შემოწმება წინათ არ მომხდარა.

თავის კანის საფარი დაცულია, თავის საფარს, აგრეთვე მკერდისა და მუცლის საფარს (925 შემთხვევიდან სამი შემთხვევის გარდა) რაიმე ნაჭდევი, ნასერი და ექსპერტთა მოქმედების სხვა ნიშანი არა აქვს, რაც მოწმობს, რომ გვამების სასამართლო-სამედიცინო გამოკვლევა არ წარმოებულა, როგორც ეს სასამართლო-სამედიცინო საექსპერტო კომისიის მიერ ექსჰუმირებული გვამების ნიშნებით ჩანს.

925 გვამის გარეთა და შიგნითა შემოწმება საფუძველს გვაძლევს დავადასტუროთ თავისა და კისრის დაჭრა ცეცხლსასროლი იარაღით, რასაც ოთხ შემთხვევაში თან ახლავს თავის ქალას თაღის ძვლების დაზიანება ბლაგვი, მაგარი, მძიმე საგნით. გარდა ამისა, რამდენიმე შემთხვევაში აღმოჩნდა მუცლის დაზიანება და ამავე დროს თავში დაჭრა.

ცეცხლსასროლი იარაღით დაჭრის შესასვლელი ხვრეტილი, როგორც წესი, თითო-თითოა, უფრო იშვიათად კი ორორი, განლაგებულია თავის კეფის არეში კეფის თხემის, დიდი კეფის ხვრეტილის ახლოს ან მის კიდეზე. რამდენიმე შემთხვევაში ცეცხლსასროლის შესასვლელი ხვრეტილი აღმოჩნდა კისრის უკანა ზედაპირზე, შესაბამისად კისრის 1, 2, 3 მალაკებზე.

შესასვლელი ხვრეტილი აღმოჩნდა ყველაზე ხშირად შუბლის არეში, უფრო იშვიათად—კვანიხისა და საფეთქლის არეში, აგრეთვე პირისახესა და კისერზე. 27 შემთხვევაში ცეცხლსასროლით დაჭრა ბრმა (გამოსასვლელი ხვრეტილი არა აქვს) აღმოჩნდა და ტყვიის არხის ბოლოში თავის ქალას რბილ საფარქვეშ, მის ძვლებში, ტვინის გარსსა და ნივთიერებაში ნაპოვნია დეფორმირებული, სუსტად დეფორმირებული და სავსებით ფორმაშენარჩუნებული გარსში გავლილი ტყვიები, რომლებსაც უპირატესად 7,65 მილიმეტრი კალიბრის ავტომატური პისტოლეტის სროლის დროს ხმარობენ.

კეფის ძვალზე შესასვლელი ხვრეტილის ზომის მიხედვით დასაშვებია დასკვნა, რომ დახვრეტის დროს გამოყენებულია ორი კალიბრის ცეცხლსასროლი იარაღი: მეტწილად—8 მილიმეტრზე ნაკლები, ე. ი. 7,65 მილიმეტრი და უფრო მცირე კალიბრისა; ნაკლებ შემთხვევაში—8 მილიმეტრზე მეტი, ე. ი. 9 მილიმეტრი კალიბრისა.

თავის ქალას ძვლების ნაპრალთა ხასიათი და ის, რომ ზოგჯერ შესასვლელ ხვრეტილთან აღმოჩნდა დენთის ნაშთი, მოწმობს, რომ გასროლა უწარმოებიათ მიბრჯნივ ან თითქმის მიბრჯნივ.

შესასვლელი და გამოსასვლელი ხვრეტილების ურთიერთგანლაგება ცხადყოფს, რომ გასროლა ხდებოდა უკნიდან, როცა დასახვრეტს თავი წინ ჰქონდა დახრილი. ამასთან ტყვია გადიოდა თავის ტვინის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან ნაწილებში ან მათ ახლოს და ტვინის ქსოვილის დარღვევა წარმოადგენდა სიკვდილის მიზეზს.

თავის ქალას ძვლებზე აღმოჩენილ ბლაგვი, მაგარი, მძიმე საგნით მიყენებულ დაზიანებას თან ახლდა ცეცხლსასროლით დაჭრა და თავისთავად აღნიშნული დაზიანება სიკვდილის მიზეზად არ ითვლება.

გვამების სასამართლო-სამედიცინო გამოკვლევა, რაც 1944 წლის 16-23 იანვრის პერიოდში მოხდა, მოწმობს, რომ არც ერთი გვამი არ არის ლპობით დაშლილი ან დარღვეული და რომ 925-ვე გვამი დაცულია—იმ თავდაპირველ სტადიაში, როცა გვამი კარგავს ტენს (რაც განსაკუთრებით ხშირად და მკვეთრად იყო გამოხატული მკერდისა და მუცლის არეში, ზოგჯერ კიდურებზეც: ქონცვილის თავდაპირველ სტადიაში; საფლავების ფსკერიდან ამოღებული გვამების ქონცვილის დიდი ოდენობით); შეხამებულია გვამის ქსოვილის გამოშრობა და ქონცვილის წარმოქმნა.

განსაკუთრებით საყურადღებოა ის გარემოება, რომ ტანისა და კიდურების კუნთებს სავსებით შეუნარჩუნებიათ თავიანთი მაკროსკოპიული სტრუქტურა და თითქმის ჩვეულებრივი ფერი; მკერდისა და მუცლის ღრუს შინაგან ორგანოებს შეუნარჩუნებიათ თავიანთი კონფიგურაცია, მთელ რიგ შემთხვევებში გულის კუნთს ნაჭდევებზე ჰქონდა ნათლად შესამჩნევი აღნაგობა და დამახასიათებელი ფერი, ხოლო თავის ტვინი წარმოადგენდა დამახასიათებელ სტრუქტურულ თავისებურებებს, რომლებზეც გარკვევით გამოხატულია ნაცრისფერი და თეთრი ნივთიერების საზღვარი. გვამის ქსოვილებისა და ორგანოების მაკროსკოპიული გამოკვლევის გარდა, სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზამ აიღო შესაბამისი მასალა შემდგომი მიკროსკოპიული და ქიმიური კვლევისათვის ლაბორატორიულ პირობებში.

გვამების ქსოვილთა და ორგანოთა დაცულობაში ერთგვარი მნიშვნელობა ჰქონდა გვამების აღმოჩენის ადგილის ნიადაგის თვისებებს.

საფლავების გათხრის, გვამების ამოღებისა და ჰაერზე მოთავსების შემდეგ მათზე იმოქმედა 1943 წლის გაზაფხულ-ზაფხულის სითბომ და ტენმა. ამას შეეძლო გავლენა მოეხდინა გვამების გახრწნის პროცესის მკვეთრი განვითარების მხრივ.

მაგრამ გვამების გამოშრობისა და გვამებში ქონცვილის წარმოქმნის დონე, კუნთებისა და შინაგანი ორგანოების, აგრეთვე ტანსაცმლის, განსაკუთრებით კარგი დაცულობა საფუძველს გვაძლევს დავადასტუროთ, რომ გვამები დიდხანს არ ყოფილა მიწაში.

როცა ვადარებთ „კოზიი გორის“ ტერიტორიის საფლავებიდან ამოღებული გვამების და ქალაქ სმოლენსკისა და მისი მიდამოების — გედეონოვკის, მაგალენშინის, რეადოვკის, № 126 ბანაკის, კრასნი ბორისა და სხვა სამარხებიდან ამოღებული გვამების მდგომარეობას (იხ. სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზის 1943 წლის 22 ოქტომბრის აქტი), უნდა აღინიშნოს, რომ პოლონელ სამხედრო ტყვეთა გვამები „კოზიი გორის“ ტერიტორიაზე დაუმარხავთ დაახლოებით 2 წლის წინათ. ამას სავსებით ადასტურებს გვამების ტანსაცმელში აღმოჩენილი დოკუმენტები, რომლებიც გამორიცხავენ დამარხვის უფრო ადრინდელ ვადებს (იხილეთ 36-ე მუხლის „ე“ პუნქტი და დოკუმენტების აღნუსხვა).

სასამართლო-სამედიცინო საექსპერტო კომისია გამოკვლევის მონაცემთა და შედეგთა საფუძველზე —

დადგენილად თვლის დახვრეტის საშუალებით პოლონეთის არმიის ოფიცერთა და ნაწილობრივ რიგითი შემადგენლობის სამხედრო ტყვეების დახოცვის აქტს;

ამტკიცებს, რომ ეს დახვრეტა მომხდარია დაახლოებით ორი წლის წინათ, ე. ი. 1941 წლის სექტემბერ-დეკემბერს შუა;

სასამართლო-სამედიცინო საექსპერტო კომისიის მიერ გვამთა ტანსაცმელში ძვირფასი ნივთებისა და ისეთი დოკუმენტების აღმოჩენის ფაქტს, რომლებიც დათარიღებულია 1941 წლით, იმის დამამტკიცებლად თვლის, რომ გერმანელმა ფაშისტმა ხელისუფლებმა, რომლებმაც 1943 წელს გაზაფხულ-ზაფხულის დროს გვამების ჩხრეკა მოაწყეს, გულმოდგინედ არ მოახდინეს იგი, ხოლო აღმოჩენილი დოკუმენტები მოწმობენ, რომ დახვრეტა 1941 წლის ივნისის შემდეგ მოხდა;

ადასტურებს, რომ 1943 წელს გერმანელებმა მეტად მცირე რაოდენობით განკვეთეს დახვრეტილ სამხედრო ტყვე პოლონელთა გვამები;

აღნიშნავს, რომ პოლონელ სამხედრო ტყვეთა დახვრეტის მეთოდი სავსებით იდენტურია მშვიდობიანი საბჭოთა მოქალაქეებისა და საბჭოთა სამხედრო ტყვეების დახვრეტის იმ ხერხისა, რომელსაც გერმანელი ფაშისტი ხელისუფალნი ფართოდ იყენებდნენ სსრ კავშირის დროებითს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე, მათ შორის ქალაქ სმოლენსკში, ორიოლში, ხარკოვში, კრასნოდარში, ვორონეჟში.

სსრ კავშირის ჯანმრთელობის დაცვის სახალხო კომისარიატის მთავარი სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტი, სსრ კავშირის ჯანმრთელობის დაცვის სახალხო კომისარიატის სასამართლო მედიცინის სახელმწიფო სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის დირექტორი —

ვ. ი. პროზოროვსკი.

მოსკოვის მე-2 სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის სასამართლო მედიცინის პროფესორი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი —

ვ. მ. სმოლიანინოვი.

პათოლოგიური ანატომიის პროფესორი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი —

დ. ნ. ვიროპაევი.

სსრ კავშირის ჯანმრთელობის დაცვის სახალხო კომისარიატის სასამართლო მედიცინის სახელმწიფო სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის ტანატოლოგიის განყოფილების უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, დოქტორი —

პ. ს. სემიონოვსკი.

სსრ კავშირის ჯანმრთელობის დაცვის სახალხო კომისარიატის სასამართლო მედიცინის სახელმწიფო სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის სასამართლო-ქიმიური განყოფილების უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი, დოცენტი —

მ. დ. შვაიკოვა.

სმოლენსკი. 1944 წ. 24 იანვარი.

გვამების ჭანსაცმელში აღმოჩენილი დოკუმენტები

სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზის აქტში ფიქსირებულ მონაცემთა გარდა, გერმანელების მიერ პოლონელ სამხედრო ტყვე ოფიცერთა დახვრეტის დრო (1941 წლის შემოდგომა, და არა 1940 წლის გაზაფხული, როგორც გერმანელები ამტკიცებენ) დადგენილია აგრეთვე საფლავების გათხრის დროს აღმოჩენილი დოკუმენტებით, რომლებიც ეკუთვნის არა მარტო 1940 წლის მეორე ნახევარს, არამედ 1941 წლის გაზაფხულსა და ზაფხულსაც (მარტი-ივნისი).

სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტების მიერ აღმოჩენილი დოკუმენტებიდან განსაკუთრებით საყურადღებოა შემდეგი:

1. № 92 გვამისა:

ვარშავიდან გამოგზავნილი წერილი, რომელსაც აწერია მისამართი: წითელი ჯვარი, სამხედრო ტყვეთა ცენტრალური ბიურო — მოსკოვი, კუიბიშევის ქ., 12. წერილი დაწერილია რუსულ ენაზე. ამ წერილში სოფიო **ზიგმონი** თხოულობს ეცნობოს მისი ქმრის ტომაშ **ზიგმონის** ადგილსამყოფელი. წერილი დათარიღებულია: **12.IX—40 წ.** კონვერტზე არის გერმანული ფოსტის შტამპი — „ვარშავა, IX—40“ და შტამპი — „მოსკოვი, ფოსტამტი 9 ექსპედიცია, 28. IX—40 წელი“ და რუსულ ენაზე წითელი მელნით დაწერილი რეზოლუცია: „გამოარკვიეთ ბანაკი და გაგზავნეთ გადასაცემად. 15. XI—40 წ.“ (ხელმოწერა გაურკვეველია).

2. № 4 გვამისა:

საფოსტო ღია ბარათი, შეკვეთილი № 0112, ტარნოპოლიდან, აქვს ფოსტის შტემპელი „ტარნოპოლი **12. XI—40 წ.**“.

ხელნაწერი ტექსტი და მისამართი ფერგადასულია.

3. № 101 გვამისა:

კოზელის ბანაკის მიერ გაცემული 1939 წ. 19. XII—№ 10293 ქვითარი ედუარდ ადამის-ძე ლევანდოვსკისაგან ოქროს საათის მიღების შესახებ. ქვითრის უკანა გვერდზე არის ჩანაწერი **1941 წ. 14 მარტის** თარიღით, რომ ეს საათი მიეყიდა „იუველირტორგს“.

4. № 46 გვამისა:

სტარობელსკის ბანაკის მიერ გაცემული ქვითარი (№ გაურკვეველია) 16. XII—1939 წ. ვლადიმერ რუდოლფის-ძე **არაშკევიჩისაგან** ოქროს საათის მიღების შესახებ. ქვითრის უკანა გვერდზე აღნიშნულია **1941 წლის 25 მარტის** თარიღით, რომ საათი მიეყიდა „იუველირტორგს“.

5. № 71 გვამისა:

ქაღალდის პატარა ხატი ქრისტეს გამოსახულებით, რაც აღმოჩნდა კათოლიკური ლოცვანის 144 და 145 ფურცლებს შუა. ხატის უკანა გვერდზე არის წარწერა, რომლიდანაც გასარჩევია ხელმოწერა — „იოდეინია“ და თარიღი **„1941 წლის 4 აპრილი“.**

6. № 46 გვამისა:

№ 1-ონ ბანაკის მიერ გაცემული **1941 წლის 6 აპრილის** ქვითარი **არაშკევიჩისაგან** 225 მანეთის მიღების შესახებ.

7. იმავე № 46 გვამისა:

№ 1-ონ ბანაკის მიერ გაცემული **1941 წლის 5 მაისის** ქვითარი **არაშკევიჩისაგან** 102 მანეთის მიღების შესახებ.

8. № 101 გვამისა:

№ 1-ონ ბანაკის მიერ გაცემული **1941 წლის 18 მაისის** ქვითარი ე. ლევანდოვსკისაგან 175 მანეთის მიღების შესახებ.

9. № 53 გვამისა:

გაუგზავნელი საფოსტო ღია ბარათი პოლონურ ენაზე, რომელშიც აღნიშნულია მისამართი: ვარშავა, ბაგატელის 15, ბინა 47. ირენა **კუჩინსკაიას.** თარიღი: **1941 წ. 20 ივნისი.** გამგზავნი—სტანისლავ **კუჩინსკი.**

საერთო დასკვნები

მთელი იმ მასალიდან, რაც სპეციალური კომისიის განკარგულებაში მოიპოვება, სახელდობრ — კომისიის მიერ დაკითხული ასზე მეტი მოწმის ჩვენებებიდან, სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზის მასალებიდან, კატინის ტყის საფლავებიდან ამოღებული დოკუმენტებიდან და ნივთიერი დამამტკიცებელი საბუთებიდან, უცილობელი სიცხადით გამომდინარეობს ქვემოყვანილი დასკვნები:

1. სამხედრო ტყვე პოლონელები, რომელნიც სმოლენსკის დასავლეთით მდებარე სამ ბანაკში იმყოფებოდნენ და საგზაო-სამშენებლო სამუშაოებზე იყვნენ გამოყენებულნი ომის დაწყებამდე, იქ დარჩნენ გერმანელი ოკუპანტების სმოლენსკში შემოჭრის შემდეგაც 1941 წლის სექტემბრის ბოლომდე.

2. კატინის ტყეში 1941 წლის შემოდგომაზე გერმანელი საოკუპაციო ხელისუფალნი მასობრივ ხვრეტდნენ ზემონაჩვენები ბანაკებიდან მოყვანილ პოლონელ სამხედრო ტყვეებს.

3. კატინის ტყეში პოლონელ სამხედრო ტყვეთა მასობრივ ხვრეტას აწარმოებდა გერმანელთა სამხედრო დაწესებულება, რომელიც თავს აფარებდა „537-ე მშენებელი ბატალიონის შტაბის“ პირობითს სახელწოდებას; ამ დაწესებულების სათავეში იდგნენ: ობერსტ-ლეიტენანტი **არნესი** და მისი თანამშრომლები — ობერ-ლეიტენანტი **რექსი,** ლეიტენანტი **ჰოტი;**

4. იმასთან დაკავშირებით, რომ 1943 წლის დამდეგისათვის გერმანიის საერთო სამხედრო-პოლიტიკური ვითარება გაუარესდა, გერმანელმა საოკუპაციო ხელისუფლებმა პროვოკაციული მიზნით მთელი რიგი ღონისძიებანი იხმარეს, რათა თავიანთი საკუთარი ბოროტმოქმედებანი საბჭოთა ხელისუფლების ორგანოებისათვის მიეწერათ; ამით მათ იმედი ჰქონდათ, რომ ერთმანეთს წაჰკიდებდნენ რუსებსა და პოლონელებს;

5. ამ მიზნით:

ა) გერმანელი ფაშისტი დამპყრობლები შეგონებით, მოსყიდვის ცდით, დამუქრებითა და ბარბაროსული წამებით ცდილობდნენ „მოწმეები“ ეშოვნათ საბჭოთა მოქალაქეებს შორის, რომლებსაც აძალობდნენ ცრუ ჩვენება მიეცათ იმის შესახებ, რომ პოლონელი სამხედრო ტყვეები თითქოს საბჭოთა ხელისუფლების ორგანოებმა დახვრიტეს 1940 წლის გაზაფხულზე;

ბ) გერმანელ საოკუპაციო ხელისუფალთ 1943 წლის გაზაფხულზე სხვა ადგილებიდან მოჰქონდათ მათ მიერ დახვრეტილი პოლონელი სამხედრო ტყვეების გვამები და ჰყრიდნენ კატინის ტყის ამოთხრილ საფლავებში იმ ვარაუდით, რომ დაეფარათ თავიანთი საკუთარი ბოროტმოქმედების კვალი და კატინის ტყეში გაედიდებინათ „ბოლშევიკების მხეცობის მსხვერპლთა“ რიცხვი;

გ) ემზადებოდნენ რა თავიანთი პროვოკაციისათვის, გერმანელი საოკუპაციო ხელისუფალნი კატინის ტყის საფლავების გათხრაზე, ამ საფლავებიდან თავიანთი მამხილებელი დოკუმენტებისა და ნივთიერი დამამტკიცებელი საბუთების ამოღებაზე ამუშავებდნენ 500-მდე რუს სამხედრო ტყვეს, რომელნიც ამ მუშაობის შესრულების შემდეგ გერმანელებმა დახვრიტეს.

6. სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზის მასალებით უდავოდ დადგენილია:

ა) დახვრეტის დრო — 1941 წლის შემოდგომა;

ბ) პოლონელი სამხედრო ტყვეების დახვრეტისას გერმანელი ჯალათების მიერ იმავე ხერხის გამოყენება—კეფაში პისტოლეტის სროლა, რასაც ისინი იყენებდნენ საბჭოთა მოქალაქეების მასობრივი დახოცვის დროს სხვა ქალაქებში, კერძოდ ორიოლში, ვორონეჟში, კრასნოდარსა და იმავე სმოლენსკში.

7. გერმანელების მიერ 1941 წლის შემოდგომაზე პოლონელ სამხედრო ტყვეთა დახვრეტის შესახებ მოწმეთა ჩვენებიდან და სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზიდან გამოტანილი დასკვნები სავსებით დასტურდება ნივთიერი დამამტკიცებელი საბუთებით და დოკუმენტებით, რომლებიც ამოღებულ იქნა კატინის საფლავებიდან;

8. ხვრეტდნენ რა პოლონელ სამხედრო ტყვეებს კატინის ტყეში, გერმანელი ფაშისტი დამპყრობლები თანმიმდევრულად ახორციელებდნენ სლავ ხალხთა ფიზიკური მოსპობის თავიანთ პოლიტიკას.

სპეციალური კომისიის თავმჯდომარე, საგანგებო სახელმწიფო კომისიის წევრი, აკადემიკოსი ნ. ნ. ბურდენკო.

წევრები: საგანგებო სახელმწიფო კომისიის წევრი, აკადემიკოსი ალექსი ტოლსტოი.

საგანგებო სახელმწიფო კომისიის წევრი—მიტროპოლიტი ნიკოლოზი.

სრულიად სლავთა კომიტეტის თავმჯდომარე გენერალ-ლეიტენანტი ა. ს. გუნდოროვი.

„წითელი ჯვრისა“ და „წითელი ნახევარმთვარის“ საზოგადოებათა კავშირის აღმასკომის თავმჯდომარე ს. ა. კოლესნიკოვი.

რუსეთის სფსრ განათლების სახალხო კომისარი, აკადემიკოსი ვ. პ. პოტიომკინი.

წითელი არმიის მთავარი სამხედრო-სანიტარული სამმართველოს უფროსი, გენერალ-პოლკოვნიკი ე. ი. სმირნოვი.

სმოლენსკის საოლქო აღმასკომის თავმჯდომარე რ. ე. მელნიკოვი.

ქალაქი სმოლენსკი. 1944 წლის 24 იანვარი.

(დაბეჭდილია „პრავდაში“ 1944 წ. 26 იანვარს).

რუმინეთის მთავრობის ნოტა თურქეთის მთავრობისადმი

ბუქარესტი, 5 მარტი. (საკადრო). აგრესიულ ჩრდილოეთ ატლანტიკის ბლოკში თურქეთის შეყვანასთან დაკავშირებით რუმინეთის მთავრობამ თურქეთის მთავრობას გაუგზავნა ნოტა, რომელშიც ნათქვამია:

ჩრდილოეთ ატლანტიკის ბლოკი სულ უფრო მეტად ხდება აგრესიულ კოალიციად, რომელსაც ამერიკის იმპერიალიზმი მეთაურობს, და მიმართულია საბჭოთა კავშირისა და სახალხო დემოკრატიის ქვეყნების წინააღმდეგ, მათ შორის რუმინეთის სახალხო რესპუბლიკის წინააღმდეგაც.

ამ ბლოკის აგრესიულ ხასიათს ადასტურებს ჩრდილოეთ ატლანტიკის ბლოკის ქვეყნების ეკონომიკის სამხედრო რელსებზე გადაყვანა შშვიდობიან დროს, საომარი მზადების გაძლიერება, ამერიკის სამხედრო ბაზების მშენებლობა ამ ქვეყნების ტერიტორიებზე, ევრეთწოდებული „ევროპის არმიის“ შექმნა ამერიკელთა სარდლობით, რეგულარული არმიის აღდგენა დასავლეთ გერმანიაში და სხვა ღონისძიებანი, რომლებიც მიღებულია გერმანიის ავანტიური იმპერიალიზმის აღორძინებისათვის, აგრეთვე ზეგავლენა ახლო და შუა აღმოსავლეთის ქვეყნების მთავრობებზე იმ მიზნით, რომ ისინი შეყვანილ იქნან ჩრდილოეთ ატლანტიკის ბლოკში, და სხვა ასეთი ღონისძიებანი.

თურქეთი ჩრდილოეთ ატლანტიკის პაქტს რომ შეიერთებდა, ის ნათლად მოწმობს იმ აგრესიულ მიზნებს, რომელთა განსახორციელებლადაც უკვე კარგა ხანია ეწევიან საომარ მზადებას თურქეთის ტერიტორიაზე.

მრავალი სამხედრო აეროდრომისა და სამხედრო-საზღვაო ბაზის მშენებლობა, სამხედრო ხარჯები, რაც თურქეთის 1952 წლის ბიუჯეტის უდიდეს ნაწილს შეადგენს, თურქეთის შეიარაღება ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ და საომარი მზადება, რაც ამერიკის სამხედრო ოფიცრებისა და ინსტრუქტორების ხელმძღვანელობით ხორციელდება, სულ უფრო მეტად აქცევს თურქეთს აგრესიის ბაზად.

ამ მზადებას თან ახლავს სიყალბისა და ცილისწამების კამპანია, რასაც თურქეთის პრესა და თურქეთის რადიოსადგურები აკეთებენ რუმინეთის სახალხო რესპუბლიკის მშვიდობისმოყვარული პოლიტიკის წინააღმდეგ.

იმპერიალისტური სახელმწიფოები, რომლებიც თავმოყრილი არიან ჩრდილოეთ ატლანტიკის ბლოკში ამერიკის შეერთებული შტატების მეთაურობით, თურქეთს აქცევენ რუმინეთის სახალხო რესპუბლიკისა და შავი ზღვის სანაპიროს სხვა ქვეყნების წინააღმდეგ აშკარა აგრესიის იარაღად.

შეიყვანა რა თურქეთი ჩრდილოეთ ატლანტიკის ბლოკში, თურქეთის მთავრობამ პასუხისმგებლობა იკისრა თავისი ქვეყნის გადაქცევისათვის აგრესიის ბაზად, რომელიც ემუქრება მშვიდობას მთელ მსოფლიოში.

რუმინეთის სახალხო რესპუბლიკის მთავრობა თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობის ყურადღებას მიაქცევს იმას, რომ მისი აგრესიული პოლიტიკა მძიმე ლახვარსა სცემს ორი ქვეყნის ურთიერთობას და რომ მთელი პასუხისმგებლობა ასეთი პოლიტიკის შედეგებისათვის თურქეთის მთავრობას ეკისრება.

ამერიკის შეერთებული შტატების კომუნისტური პარტიის ორგანიზაციის 16 ხელმძღვანელის გასამართლება ნიუ-იორკში

ნიუ-იორკი, 4 მარტი. (საკადრო). გუშინ ნიუ-იორკში გაიმართა სასამართლო სხდომა ამერიკის შეერთებული შტატების კომპარტიის ორგანიზაციის 16 ხელმძღვანელის საქმეზე, რომელთაც ბრალად ედებათ სმიტის რეაქციული კანონის დარღვევა.

სხდომის დაწყების წინ მთავარმა ბრალდებულმა ამ საქმის გამო, კომპარტიის ეროვნული კომიტეტის წევრმა ელინბატ ფლინმა სასამართლოს შენობაში, ფოლი-სკვერზე პრესის წარმომადგენელთათვის გადაცემულ განცხადებაში აღნიშნა:

„მთელი მსოფლიოს წინაშე სასამართლოში კვლავ წყდება საკითხი არა მარტო 16 კომუნისტის უფლებათა შესახებ, არამედ 150 მილიონი ამერიკელის კონსტიტუციურ თავისუფლებათა შესახებ“.

შემდეგ ფლინმა აღნიშნა ის სიძნელენი, რომლებსაც წააწყდნენ ბრალდებულნი თავიანთი დაცვის მომზადებასთან დაკავშირებით.

„მაგრამ, მიუხედავად ყოველივე სიძნელისა, ჩვენ გამოვცხადდით სასამართლოში ისე, რომ სრულიადაც არა ვართ განწყობილი ფატალისტურად, — განაცხადა ფლინმა.—მიუხედავად რეაქციის მიერ ატეხილი ხმაურისა, ბრძოლა ომის გაჩაღების კამპანიის წინააღმდეგ, რომელსაც მთავრობა ეწევა, ფართოვდება, ხოლო ბრძოლა აზრთა კონტროლის შესახებ სმიტის კანონის წინააღმდეგ მნიშვნელოვნად გაძლიერდა მას შემდეგ, რაც ამ კანონის საფუძველზე მოაწყეს — კომუნისტური პარტიის 11 ხელმძღვანელის გასამართლება... ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ დემოკრატიის მომხრენი გაიმარჯვებენ სმიტის კანონზე“.

3 მარტის სასამართლო სხდომას დამცველებმა მიმართეს სამი შუამდგომლობით: პირველი, გადაიდოს გასამართლება 30 დღით ისე, რომ შესაძლებელი გახდეს ამ სიის შესწავლა, რომელშიც აღნიშნულია ასობით დოკუმენტი და რომელიც ბრალდებამ გადასცა დაცვის წარმომადგენლებს მხოლოდ 29 თებერვალს საღამოს; მეორე, ნება დაერთოს ზოგიერთს 16 ბრალდებულთაგანს გაეგზავნოს შეერთებული შტატების სხვადასხვა კუთხეში; მესამე, შემოწმებულ იქნას ნაფიც მსაჯულთა ამ კოლეგიის შემადგენლობის კანონიერება, რომელიც მოწოდებულია გასამართლოს ეს ბრალდებულნი, რამდენადაც მსაჯულნი შერჩეული იყვნენ იმ სიიდან, რომელშიც სისტემატურად შლიან მუშათა და ზანგთა გვარებს, მაშინ როცა მდიდარ საქმოსანთა და რეაქციის სხვა წარმომადგენელთა გვარები სისტემატურად შეაქვთ ამ სიაში, რათა წინასწარვე უზრუნველყონ ბრალდებისათვის ხელსაყრელი გერდიქტი.

მიუხედავად ბრალდების მოთხოვნისა—დაუყოვნებლივ დაწყებულ იქნას პროცესი, მოსამართლე დიმოკმა სასამართლოს სხდომა გადადო 31 მარტამდე და ნება დართო დამცველთ შეისწავლონ 31 მარტამდე „დამამტკიცებელი საბუთების სახით“ წარმოდგენილი დოკუმენტების სია. მოსამართლემ აგრეთვე განაცხადა, რომ 31 მარტს იგი განსახილველად მიიღებს იმ მასალებს, რომლებსაც წარმოადგენენ დამცველები ნაფიც მსაჯულთა შერჩევის სისტემის დისკრიმინაციული ხასიათის დამამტკიცებელ საბუთად.

სიკვდილმისჯილი ბერძენი პატრიოტების ნათესავთა და პოლიტიკურ პატიმართა მიმართვა ამხანაგ ი. ბ. სტალინისადმი

ნიუ-იორკი, 4 მარტი. (საკადესი). 3 მარტს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციასთან სსრ კავშირის მუდმივი წარმომადგენლის მოვალეობის შემსრულებელმა ს. კ. ცარაპკინმა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის VI სესიის თავმჯდომარეს პადილა ნერვოს გაუგზავნა შემდეგი შინაარსის წერილი:

„ბატონო თავმჯდომარეო, საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის ი. ბ. სტალინის სახელზე მიღებულია შემდეგი დეპეშები სიკვდილმისჯილ ბერძენ პატრიოტთა ნათესავებისაგან და ავიროფის საპყრობილის პოლიტიკური პატიმრებისაგან:

„გენერალისიმუს სტალინს.

შეძრწუნებული იმით, რომ ყოველ წუთს მოელის სიკვდილი ჩემს ერთადერთ შვილს, რომელსაც სიკვდილი მოუსჯიან იმისათვის, რომ მან გამოთქვა თავისი პოლიტიკური რწმენა, თქვენზე ვამყარებ იმედს. მხოლოდ თქვენ და მთელ პროგრესულ კაცობრიობას შეგიძლიათ შეიჩეროთ რაზმი, რომელსაც სისრულეში მოჰყავს სიკვდილის განაჩენები. ნუ დაადევნებენ ახალ სისხლს ჩემს ქვეყანაში. იხსენით ჩვენი შვილები, რომლებსაც სიკვდილი მოელით.

ვასილიკი. ბელოიანნისი“.

„გენერალისიმუს სტალინს.

პოლიტიკურ პატიმართა და გადასახლებულთა ოჯახების სრულიად საბერძნეთის გაერთიანების კომიტეტის წევრთა სახელით პროტესტს ვაცხადებთ პოლიტპატიმართა უბედურებისა და ტანჯვის განგრძობის წინააღმდეგ. პროტესტს ვაცხადებთ ტუბერკულოზით დაავადებულ პატიმართა სხვა საპყრობილეებში გადაყვანის წინააღმდეგ, სასამართლოების წინააღმდეგ, ვითომდა ჯაშუშობისათვის განზრახული დახვრეტების წინააღმდეგ. ალარ გვინდა მეტი სისხლი. უკვე ბევრი დედა დამგლოვიარებული, ალარ გვინდა მეტი ცრემლი. გთხოვთ დახმარებას და ჩვენი ქვეყნის დაშოშმინებას. ვითხოვთ საყოველთაო ამნისტიას.

გლეზუ, მურატიდუ, ადამოპულუ, ტრიკალი, პოტამიანუ, პროველენგუ“.

„გენერალისიმუს სტალინს.

ავიროფის საპყრობილის ყველა პატიმრის სახელით პროტესტს ვაცხადებთ მთავრობის განზრახვის წინააღმდეგ — დახვრეტის გეგმირი ბელოიანისი და მისი ამხანაგები. პროტესტს ვაცხადებთ მთავრობის განზრახვის წინააღმდეგ — შეგიტყობთ მებრძოლი ბელოიანისის ღირსება იმ ცილისწამებით, რომ თითქოს იგი ჯაშუშობას ეწეოდა. მთავრობის ერთადერთი მიზანია დაიწყოს დახვრეტის ახალი პერიოდი. მოგმართავთ თქვენ, დემოკრატიულ კაცობრიობას თხოვნით — შეაჩეროთ განზრახული დანაშაული და იხსნათ ხალხის პატიოსანი მებრძოლნი.

მატეოს ციმბუკიდისი — ყოფილი დეპუტატი, ტასოს ხაინოღლუ — ჟურნალისტი“.

ზემოთ მოყვანილი დეპეშებიდან ჩანს, რომ განცხადება, რომელიც საბერძნეთის დელეგატმა 1951 წლის 20 და 23 ნოემბერს გაკეთა გენერალური ასამბლეის VI სესიის სპეციალური პოლიტიკური კომიტეტის სხდომაზე იმის შესახებ, რომ ამ დეპეშებში დასახელებულ ბერძენ პატრიოტებს სიკვდილით დასჯა არ მოელით და რომ მათზე გავრცელდება საბერძნეთის მთავრობის მიერ მიღებული შეწყალების ღონისძიებანი, სინამდვილეში მიზნად ისახავდა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციისა და მსოფლიო საზოგადოებრივი აზრის მხოლოდ შეცდომაში შეყვანას. ეს დეპეშები ავრეთვე მოწმობენ, რომ აღნიშნული ბერძენი პატრიოტების სიცოცხლე უდიდეს საფრთხეშია, მათ მოელით გამოტანილი სიკვდილის განაჩენის სისრულეში მოყვანა.

ამის გამო გთხოვთ თქვენ, ბატონო თავმჯდომარეო, იხელმძღვანელოთ საბერძნეთში პოლიტიკური ტერორის მსხვერპლთა დაცვისადმი ჰუმანური მიდგომით, რაც მიღებულ იქნა გენერალური ასამბლეის III და IV სესიებზე, და სასწრაფოდ მიიღოთ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მეშვეობით ყველა საჭირო ღონისძიება ამ ბერძენი პატრიოტების გადასარჩენად.

გთხოვთ ავრეთვე მიიღოთ ღონისძიებანი ამ წერილის, როგორც გენერალური ასამბლეის დოკუმენტის გამოსაცემად და დაუგზავნოთ იგი გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრი ყველა ქვეყნის მთავრობებს. პატივისცემით ს. კ. ცარაპკინი“.

ს. კ. ცარაპკინმა ანალოგიური წერილი გაუგზავნა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სამდივნოს.

ვილჰელმ პიკის წერილი გერმანელი ქალებისადმი

ბერლინი, 5 მარტი. (საკადესი). ადნ-ის საგენტის ცნობის თანახმად, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ვილჰელმ პიკმა გერმანიის დემოკრატ ქალთა კავშირის გამგეობას გაუგზავნა წერილი, რომელშიც ულოცავს გერმანელ ქალებს ქალთა საერთაშორისო დღეს და გერმანიის დემოკრატ ქალთა კავშირის დაარსების მეხუთე წლისთავს. თავის წერილში პიკი აღნიშნავს ქალთა აქტიურ მონაწილეობას გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის პოლიტიკური, ეკონომიური და კულტურული ცხოვრების ყველა დარგში.

ვილჰელმ პიკი აღნიშნავს ავრეთვე გერმანელ ქალთა აქტიურ მონაწილეობას მიღიტარისტული „საერთო ხელშეკრულებისა“ და სამხედრო ბეგრის კანონის შემოღების წინააღმდეგ ბრძოლაში, გერმანიასთან საზავო ხელშეკრულების რაც შეიძლება მალე დადებისათვის ბრძოლაში.

ვილჰელმ პიკი მოუწოდებს გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ქალებს მზარი დაუჭირონ თავიანთ დასავლეთგერმანელ დებს დასავლეთ გერმანიის რემილიტარიზაციის წინააღმდეგ ბრძოლაში. წერილის დასასრულს ნათქვამია: „დაე საბჭოთა კავშირის ქალები მაგალითი იყვნენ თქვენთვის თქვენს საქმიანობაში“.

ევროპასა და მთელ მსოფლიოში მშვიდობის განმტკიცებისათვის!

გერმანიის რემილიტარიზაციის საწინააღმდეგო ევროპის მუშათა კომიტეტის კომუნიკე

ბერლინი, 5 მარტი. (საკადესი). ადნ-ის საგენტმა გამოაქვეყნა გერმანიის რემილიტარიზაციის საწინააღმდეგო ევროპის მუშათა კომიტეტის კომუნიკე. კომუნიკეში ნათქვამია:

1952 წლის 27 თებერვლიდან 1 მარტამდე ბერლინში სხდომები ჰქონდა გერმანიის რემილიტარიზაციის საწინააღმდეგო ევროპის მუშათა კომიტეტს.

კომიტეტის წევრებმა, რომლებიც დიდად შეშფოთებული არიან ევროპაში მშვიდობის საქმის ვითარებით, გამოთქვეს თავიანთი აზრი დასავლეთ გერმანიის პოლიტიკური მდგომარეობის შესახებ. კომიტეტის წევრებს მიაჩნიათ, რომ დასავლეთი გერმანია ამერიკის სამხედრო პოლიტიკის ყურადღების ცენტრშია და რომ ამ სამხედრო პოლიტიკის განხორციელება საფრთხეს უქმნის ევროპის ყველა ქვეყანას. ამიტომ ისინი ყურადღებით ადევნებენ თვალყურს მთელი გერმანიის მუშათა კლასის ბრძოლას. ისინი სავსებით უჭერენ მხარს გერმანიის მუშათა კლასის მოთხოვნას თავისი სამშობლოს ერთიანობის აღდგენისა და მთელ გერმანიასთან საზავო ხელშეკრულების დადების შესახებ.

კომიტეტმა მიიღო შემდეგი მოწოდება ყველა მშრომელისადმი:

„მშრომელო ქალებო და კაცებო!

უკვე მრავალი თვეა, რაც დასავლეთ გერმანიაში ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის ხელმძღვანელობით აჩქარებული ტემპით ხორციელდება საომარი მზადება.

ამჟამად დასავლეთ გერმანიის მოოკუპირებელმა სახელმწიფოებმა—ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა, დიდმა ბრიტანეთმა და საფრანგეთმა —უზრუნველყვეს ადენაუერის მთავრობისა და „ატლანტიკის კავშირის“ ქვეყნების მთავრობების მხარდაჭერა რურის სამხედრო არსენალის და გერმანიის არმიის აღდგენის საკითხში.

ეს ღონისძიებანი შეიარაღებულ დასავლეთ გერმანიას გადაქცევენ ევროპაში მესამე მსოფლიო ომის დაწყების პუნქტად და ცენტრად.

ახალი გადასახადები, საშინელი ქანცგამწყვეტი სისტემა, ცხოვრებისა და შრომის პირობების საყოველთაო გაუარესება შედეგია ამ პოლიტიკისა, რომელსაც ბოლოს და ბოლოს მოპყავება ჩვენი საცხოვრებლებისა და ოჯახების მოსპობა, რადგან გერმანიის შეიარაღება ომს მოასწავებს! ჩვენ შეგვიძლია თავიდან ავიცილოთ ეს ახალი დანაშაულობანი, რომელებსაც სულ უფრო აქტიურად ამზადებენ მთელი კაცობრიობის წინააღმდეგ.

ყველაფერი თვით ჩვენზეა დამოკიდებული!

ერთიანობის ნიშნით განუწყვეტლივ გზავნეთ პროტესტები, პეტიციები, დელეგაციები, მოაწყეთ მიტინგები და გამოიყენეთ ყველა შესაძლო საშუალება გამოსცლისათვის. ყველაფერი გავაკეთოთ, რათა დეპუტატები, მთავრობები და ყველანი, ვინც მთა მხარს უჭერს, ვიიძულოთ შეცვალონ შეიარაღების პოლიტიკა. ვაჩვენოთ მათ ჩვენი მკვეთრად უარყოფითი დამოკიდებულება ამ პოლიტიკისადმი.

ოთხმა დიდმა სახელმწიფომ—საბჭოთა კავშირმა, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა, დიდმა ბრიტანეთმა და საფრანგეთმა—დაუყოვნებლივ უნდა დადოს საზავო ხელშეკრულება მთელი გერმანიის წარმომადგენლებთან.

საბჭოთა კავშირმა უკვე გასცა დადებითი პასუხი გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის წინადადებებზე.

ბოლოს და ბოლოს ჩვენს ღონისძიებებზეა დამოკიდებული ერთიანი, მშვიდობისმოყვარე დემოკრატიული გერმანიის შექმნა, რომელიც შეუძლებელს გახდის ყოველგვარ შეიარაღებას და უზრუნველყოფს მშვიდობის განმტკიცებას ევროპასა და მთელ მსოფლიოში“.

ჰიულეგ ჯონსონის სიტყვა

ლონდონი, 4 მარტი. (საკადესი). როგორც პრეს ასოშიეიშნის საგენტო იუწყება, გუშინ მშვიდობის დაცვის ადგილობრივმა საბჭომ სტეპნიში (ლონდონი) მოაწყო მიტინგი, რომელზეც სიტყვა წარმოთქვა კენტერბერის ტაძრის წინამძღვარმა ჰიულეტ ჯონსონმა.

შეეხო რა ინგლისის ეკონომიურ მდგომარეობას, ჯონსონმა აღნიშნა, რომ „ფასები მატულობს, სოციალური ღონისძიებანი მცირდება, კლებულობს განათლების, საცხოვრებელი სახლებისა და საავადმყოფოების მშენებლობის ასიგნობანი. ჩვენ კატასტროფა მოგველის“.

გააკრიტიკა რა პოლიტიკანები, რომლებიც ხშირად ლაყბობენ საბჭოთა კავშირის შეიარაღებული ძალების შესახებ, ჯონსონმა განაცხადა: „როგორ ეცილებიან ისინი ერთმანეთს რუსეთის არმიების რიცხობრიობის შეფასებაში! ისინი ისე ლაპარაკობენ, თითქოს ყველაფერი იცოდნენ. შინფელმა განაცხადა, რომ რუსებს 2,5 მილიონი კაცი ჰყავთ თოფქვეშ. სტრეჩიმ დასახელა ციფრი — 4 მილიონი, რის შემდეგაც შინფელმა, რომ არ ჩამორჩეს, დასახელა ციფრი — 4,5 მილიონი. ნეტავ რას ფიქრობენ ისინი?“ შეეხო რა ამერიკის გამალებულ შეიარაღებას, ჯონსონმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ პასუხისმგებლობა ამ დამღუპველი პოლიტიკისათვის ეკისრება „ზედაფენების ხროვას“ და რომ ამერიკელთა დიდ უმრავლესობას არა სურს ომი. „ამერიკელთა უმრავლესობამ, — თქვა მან, — საერთოდ არ იცის, თუ რა ხდება. მე მინდა ვუამბო მათ ეს. სწორედ ამიტომ არ მიშვებენ ამერიკაში, რათა ვერ ვუამბო ამერიკელებს, რაც ხდება.

საომარი მზადება ამერიკის მსხვილი კაპიტალის ხსნაა. ყოველი მილიონი დოლარი, რაც საბჭოთა კავშირში იხარჯებოდა ომისათვის, მძიმე ლაზარი იყო მშვიდობიანი ეკონომიური განვითარების მისი გეგმებისათვის. მაგრამ ყოველი მილიონი დოლარი, რაც ამერიკის შეერთებულ შტატებში იხარჯება საომარი მზადებისათვის, დიდი განაძია მრეწველობისათვის, სადაც წინაალმდეგ შემოხვევაში წარმოიშობოდა კოლოსალური უმუშევრობა და, შესაძლოა, სოციალური რევოლუციაც“.

ჰიულეტ ჯონსონმა თავისი გამოსვლა დაამთავრა შემდეგი სიტყვებით, რომლებსაც ტაშით შეხვდნენ: „იშრომეთ მშვიდობისათვის და მეგობრობის ხელი გაუწოდეთ რუსეთსა და ჩინეთს“.

კორეის ამბები

კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის სახალხო არმიის მთავარსარდლობის ცნობა

ფხენიანი, 4 მარტი. (საკადესი). კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის სახალხო არმიის მთავარსარდლობის დღეგანდელ ცნობაში ნათქვამია, რომ კორეის სახალხო არმიის შეიარაღება ჩინელ სახალხო მოხალისეთა ნაწილებთან მჭიდრო თანამოქმედებით განაგრძობენ თავდაცვითს ბრძოლებს.

აღმოსავლეთ სანპიროს რაიონში სახალხო ჯარებმა ჩაიერეს მტრის საესკადრო ნაღმოსანი.

მოლაპარაკება კორეაში დაზავების შესახებ

პეკინი, 5 მარტი. (საკადესი). სინხუას საგენტოს კესონელი კორესპონდენტის 4 მარტის ცნობაში ნათქვამია:

შტაბის ოფიცრების დღეგანდელ სხდომაზე, რომლებიც იხილავენ კორეაში დაზავების შესახებ მოლაპარაკების დღის წესრიგის მე-3 პუნქტს, ჩვენი მხარის შტაბის ოფიცერმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ კორეის სახალხო არმია და ჩინელი სახალხო მოხალისენი მტკიცედ ეწინააღმდეგებიან ყოველგვარ ცდას — გამორიცხულ იქნას ნეიტრალური ქვეყნების წარმომადგენლებისგან შემდგარ მეთვალყურე კომისიიდან ჩვენი მხარის რომელიმე კანდიდატურა, რომელიც საესებით შეესაბამება ნეიტრალური ქვეყნის განსაზღვრას.

„შეთანხმებული განსაზღვრა ერთადერთი საზომია, რომლის მიხედვით ერთ-ერთ მხარეს შეუძლია ან უარყოს, ან მიიღოს მეორე მხარის კანდიდატურები, — თქვა მან. — რადგან თქვენ უნდა აღიაროთ, რომ ყველა ჩვენი კანდიდატურა ზუსტად შეესაბამება ამ განსაზღვრას, თქვენ ოდნავი საფუძველიც კი არ მოგეპოვებათ ამ კანდიდატურების უარყოფისათვის. სწორედ ეს აჭიანურებს მოლაპარაკებას და ხელს უშლის პროგრესის მიღწევას“.

ჩვენს მხარეს, განაცხადა შტაბის ოფიცერმა, მრავალჯერ აღუნიშნავს, რომ ამ საკითხის გონივრულად გადაწყვეტისათვის არსებობს ორი გზა, სახელდობრ — ან ფითეეული მხარე ერთსა და იმავე დროს ერთბაშად უნდა დაეთანხმოს მეორე მხარის ყველა კანდიდატურას, ან ორივე მხარემ ნეიტრალური ქვეყნების კანდიდატურები უნდა დანიშნოს ამ განსაზღვრის შესაბამისად ყოველგვარი წინასწარი შეთანხმების მიუღწევლად.

ჩვენმა მხარემ კვლავ მისცა წინადადება ამერიკელებს სერიოზულად განიხილონ ეს ორივე გზა და ერთ-ერთი მათგანი მიიღონ ამ საკითხის გონივრულად გადაწყვეტისათვის, რათა დაჩქარდეს დაზავების შესახებ შეთანხმების მიღწევა. ჩვენი შტაბის ოფიცერმა აღნიშნა, რომ კორეის სახალხო არმია და ჩინელი სახალხო მოხალისენი ამერიკელებისაგან მოელიან პასუხს ამ საკითხზე.

ამ ქვეკომიტეტის სხდომაზე, რომელიც მოლაპარაკების დღის წესრიგის მე-4 პუნქტს განიხილავს, ჩვენი მხარის დელეგატმა განაცხადა, რომ თავიდანვე არავითარი საფუძველი არ არსებობდა იმისათვის, რომ სამხედრო ტყვეების რეპატრიაციის საკითხში რაიმე სიძნელე წამოჭრილიყო. დიდი ხანია შეიძლებოდა მისი გადაწყვეტა იმ სამართლიანი და გონივრული პრინციპის შესაბამისად, რომელიც უკვე დიდი ხანია წამოაყენა ჩვენმა მხარემ. მაგრამ ამერიკელების „ნებაყოფლობითი რეპატრიაციის“ შესახებ შედეგად მოჰყვა ის, რომ აღნიშნული საკითხი გადაუჭრელი რჩება. და იგი ამჟამად ერთადერთი დაბრკოლებაა დღის წესრიგის მე-4 პუნქტზე შეთანხმების მიღწევისათვის 90-ზე მეტი დღის დისკუსიის შემდეგ.

კორეისა და ჩინეთის მხარის დელეგატმა განაცხადა, რომ დღის წესრიგის მე-4 პუნქტზე მიღწეული უმნიშვნელო პროგრესი აიხსნება ჩვენი მხარის უდიდესი მეცადინეობით და ხელშეწყობით, მაშინ როცა მიზეზები, რომელთა გამო ძირითადი საკითხი გადაუჭრელი რჩება, ის არის, რომ ამერიკელებმა შექმნეს დაბრკოლება და დაჟინებით ებღაუჭებიან მას.

მან განაცხადა, რომ ამერიკელებმა კარგად უნდა შეიგონონ საქმის არსი, უნდა გადასინჯონ თავიანთი პოზიცია და ხელი აიღონ „ნებაყოფლობითი რეპატრიაციის“ თავიანთ მოთხოვნაზე და ამით მოსპონ ის დაბრკოლება, რომელიც თვითონ შექმნეს. მხოლოდ ამ გზით შეიძლება მიღწეულ იქნას პროგრესი მოლაპარაკებაში და დაზავება.

ამერიკელი ამბრესორები კორეაში განაგრძობენ ბაქტერიოლოგიური იარაღის ხმარებას

ფხენიანი, 4 მარტი. (საკადესი). კორეის ცენტრალურმა დეპეშათა საგენტომ გამოაქვეყნა ალმოსავლეთის ფრონტზე მყოფი თავისი სპეციალური კორესპონდენტის ცნობა. კორესპონდენტი წერს, რომ ამერიკელი აგრესორები იანგუს ჩრდილოეთით, ავრეთვე ალმოსავლეთ სანპიროს რაიონებში განაგრძობენ ეპიდემიურ დაავადებათა ბაქტერიების გამავრცელებელი მწერების გადმოყრას თვითმფრინავებიდან კორეის სახალხო არმიისა და ჩინელ სახალხო მოხალისეთა პოზიციებზე.

მაგალითად, 26 თებერვალს ლინჯოს მაზრის სოხვის თემის სოფელ მანხონდონის რაიონში ინტერვენტებმა ხუთ პუნქტში გადმოყარეს ბაქტერიების გამავრცელებელი ფრთიანი ჭიანჭველები, ხოლო ხვეიანის მაზრის ნოგემჩანის თემის სოფელ სუსუნის რაიონის სამ პუნქტში — სენის გამავრცელებელი ობობები, იანგუს მაზრის სუინის თემის ხუთ პუნქტში — სენის გამავრცელებელი ბუზები.

იმავე დღეს ფხენგანის ჩრდილო-დასავლეთით ერთ კილომეტრზე, ავრეთვე კიმჩვის ჩრდილო-დასავლეთით სამ კილომეტრზე ორ ადგილას ალმოჩნდა მრავალი ბუზი, ტილი და ობობა.

27 თებერვალს ინტერვენტებმა ტანჯონის მაზრის ლიმნამის თემში ექვს ადგილას გადმოყარეს ფრთიანი ჭიანჭველები და რწყილები.

იმავე დღეს ალმასის მთების ტეჯონკოლის ხეობაში, ავრეთვე იანგუს მაზრის სუინის თემში ალმოჩენილ იქნა ინტერვენტების მიერ ჩამოყრილი ბუზები და კოღოები.

ბაქტერიების გამავრცელებელ მთელ ამ მწერებს, წერს შემდეგ კორესპონდენტი, თვითმფრინავებიდან ყრიდნენ ღამამამით ყუმბარების ჰილზებით ან ლითონის მილაკებით. თვითეულ მილაკის მოცულობაა ცხრა მეათედამდე ლიტრი.

ეპიდემიის საწინააღმდეგო რაზმები მუშაობენ ალმოჩენილი ასეთი მწერების მოსასპობად.

სინხუას საგენტო ამერიკელთა მიერ პანმინჯონის ნეიტრალური ზონის დარღვევის ალიარების შესახებ

პეკინი, 4 მარტი. (საკადესი). სინხუას საგენტის კესონელი კორესპონდენტის 3 მარტის ცნობაში ნათქვამია:

ამერიკელებმა აღიარეს, რომ მათმა ოთხმა რეაქტიულმა თვითმფრინავმა გადაუფრინა პანმინჯონის მოლაპარაკების რაიონს 24 თებერვალს დაახლოებით 13 საათზე. ამ აღიარებას შეიცავს ის ნოტა, რომელიც გადასცა 2 მარტს ამერიკელმა მეკავშირე ოფიცერმა კინმ ჩენი მხარის მთავარ მეკავშირე ოფიცერს პოლკოვნიკ ჩან ჩუნ სანს. ამერიკელთა მხარე თავის ნოტაში „სინანულს“ გამოთქვამს შეთანხმების ამ დარღვევის გამო, მაგრამ ამოწმებს „ტექნიკურ მიზეზებს“, რომლებზეც მისი „კონტროლი“ არ ვრცელდება. ეს გამოგონებული თავისმართლება ანალოგიურია ამერიკელთა ახსნა-განმარტებისა კესონის ნეიტრალური ზონის დაბომბვის შესახებ, რომელიც მოხდა 17 იანვარს, როცა ბენზინის ავზის ნაცვლად მათ „შეცდომით“ ბომბი ჩამოაგდეს.

ჩინეთისადმი მიძღვნილი საღამო თბილისში

რამდენიმე დღის წინათ თბილისში, რუსთაველის სახელობის თეატრის საკონცერტო დარბაზში საბჭოთა კავშირსა და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას შორის კავშირისა და ურთიერთდახმარების ხელშეკრულების ორი წლისთავის აღსანიშნავად გაიმართა დიდი ლიტერატურულ-მხატვრული საღამო, რომელიც მოაწყეს უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკურმა კომიტეტმა და საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიამ.

საღამოზე დამსწრეებმა მოისმინეს აკადემიკოს ნ. მუსხელიშვილის სიტყვა, პროფესორ ე. ბურტულაძისა და უცხო ენათა ინსტიტუტის დირექტორის ვ. მაჭავარიანის მოხსენებები.

საკონცერტო განყოფილებაში განსაკუთრებული წარმატება ხვდა წილად სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტთა სიმფონიურ ორკესტრს, რომელმაც თბილისში პირველად შეასრულა ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის სახელმწიფო ჰიმნი. საერთო მოწონება დაიმსახურეს რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრალური ინსტიტუტის სტუდენტებმა, რომლებმაც წაიკითხეს ქართულად თარგმნილი ჩინური ნაწარმოებნი, ავრეთვე თბილისის ბეჭდვითი სიტყვის კომბინატისა და ტრამვაი-ტროლეიბუსის სამმართველოს თვითმოქმედმა წრეებმა.

თეატრის ფოიეში მოწყობილი იყო ჩინური ლიტერატურის, მინიატურისა და პლაკატების გამოფენა.

ლიტერატურული კონფერენცია ქარხანაში

თბილისის ავტოსარემონტო ქარხნის ბიბლიოთეკის მუშაკები ფართო პროპაგანდას უწევენ საბჭოთა მწერლების ნაწარმოებთ, გაჩქარ წიგნებსებში, მტკიცედ იკრებენ თავის გარშემო მკითხველებს — მუშებს, მოსამსახურეებსა და ინჟინერ-ტექნიკოსებს.

ამის წინათ აქ მოეწყო მუშათა და ინჟინერ-ტექნიკოსთა ლიტერატურული კონფერენცია, რომელზეც განხილულ იქნა ე. ნინოშვილის „გოგია უიმშვილი“, დანიელ ჯონქაძის „სურამის ციხე“ და ლ. ქიაჩელის „ხეთიანის საიდუმლოება“. მეორე კონფერენციაზე განხილულ იქნა ანტონინა კოპტიაევას მოთხრობა „ივანე ივანეს-ძე“.

ლიტერატურული კონფერენციების მოწყობამ ბიბლიოთეკის მკითხველთა კონტინგენტის საგრძნობი ზრდა გამოიწვია.

საქართველოს გეოგრაფიულ საზოგადოებაში

პარასკევს, 7 მარტს, საღამოს 8 საათზე საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოების საჯარო სხდომაზე (ცეცხლოვნელის ქ. № 11) საზოგადოების ნამდვილი წევრი დ. უკლება წაიკითხავს მოხსენებას „უკრაინის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა“.

მოხსენების შემდეგ ნაჩვენები იქნება ფერადი კინოფილმი „აყვავებული უკრაინა“.

ლექციები მედიცინის საკითხებზე

ცხაკაია. (საკ. კორ.). ქალაქის პოლიკლინიკასა და საავადმყოფოში მედიცინის მუშაკთათვის ეწყობა ლექციები საბჭოთა მედიცინის უახლეს მიღწევებზე. დიდი ყურადღება ეთმობა აკადემიკოს პავლოვის მოძღვრების დანერგვას სამკურნალო პრაქტიკაში.

ამას წინათ ექიმმა კ. დარეჯანიამ წაიკითხა ლექცია—„პავლოვის მოძღვრება და მისი პრაქტიკული გამოყენება მედიცინაში“. სისტემატიურად ეწყობა ლექციები პრაქტიკული მედიცინის სხვა აქტუალურ საკითხებზეც.

ახალი წიგნები

საქართველოს სსრ სამედიცინო გამომცემლობამ გამოსცა შემდეგი წიგნები:

გ. მღებრიშვილი და ა. ზოიძე. საექიმო ფიზიკური კულტურის სახელმძღვანელო. 1951 წ., ტირაჟი 2.000, 445 გვ., ფასი 11 მან. და 65 კაპ.

გ. გვიშიანი. ი. პავლოვი და თანამედროვე ფარმაკოლოგია. 1951 წ., ტირაჟი 3.000, 42 გვ., ფასი 1 მან. და 50 კაპ.

ა. კაბანოვი. ადამიანის გული. 1951 წ., ტირაჟი 5.000, 63 გვ., ფასი 2 მანეთი.

საერთაშორისო სატაჯრაკო ტურნირი ბელგრადში

ბუდაპეშტი, 4 მარტი. (საკადესი). ბელგრადში გაიმართა გ. მაროიჩის ხსოვნისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო საჭადრაკო ტურნირის მეორე ტური. პირველი დამთავრდა ო'კელი (ბელგია)—შტალბერგის (შვეიცია) პარტია. მეთვრამეტე სვლაზე მოწინააღმდეგენი ყაიმზე შეთანხმდნენ. ბოტვინიკ-გელერის პარტია გადადებულია. გელერს ზედმეტი პაიკი აქვს. პეტროსიანმა მოუგო კერესს. კოტნაუერმა (ჩეხოსლოვაკია) დამარცხა საბო (უნგრეთი). პილნიკმა (არგენტინა) მოუგო პლატკს (გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკა). ბენკო (უნგრეთი)—გრუნბენის (უნგრეთი) პარტია ყაიმით დამთავრდა.

დანარჩენი პარტიები დაუმთავრებელი დარჩა.

5 მარტს გათამაშდება გადადებული პარტიები. გათამაშდება ავრეთვე პეტროსიან-სმისლოვისა და საბო-ბენკოს გამოტოვებული პარტიები.

საქართველოს პირველობა ჭადრაკში

მეცხრე ტური

შეუპოვარი ბრძოლებით აღინიშნა მეცხრე ტურის შეხვედრები. ამ დღეს დამთავრდა მხოლოდ სამი პარტია.

შინაარსიანი ბრძოლა გაიმართა ბ. გურგენიძე—ნ. სოროკინის შეხვედრაში. ბ. გურგენიძეს სათეთ მძიმე პოზიციაში, ნ. სოროკინი (ჯიტნოტაში აღმოჩნდა და საშუალება მისცა მოწინააღმდეგეს გაემწვავებინა მდგომარეობა. ნ. სოროკინმა ვერ მონახა სწორი გაგრძელება და მისი მეფე დაშამათებულ იქნა.

გ. გამრეკელმა მ. შიშოვთან სუსტად გაითამაშა სიცილიური დებიუტი და მალე იძულებული გახდა ეტლში ორი ფიგურა მიეცა, რასაც შედეგად მისი დამარცხება მოჰყვა.

ო. ელიოზაშვილმა ისაგებელი დ. ჩარაძის სუსტი სვლებით და 29-ე სვლაზე პარტია მოიგო.

დაუმთავრებელ პარტიებში ა. ფირცხალავას ა. ბლაგიძესთან მოგების დიდი შანსები აქვს. რთულ მდგომარეობაშია შეწყვეტილი ო. წოწოლაშვილი—ა. ებრალიძის პარტია. საყაიმო პოზიციაა გ. გაჩეჩილაძე—ჰ. არნშტეინისა და ვ ქარსელაძე — ნ. ტიმოფეევის პარტიებში. თ. გიორგაძე—რ. კაკიაშვილის შეხვედრა არ შემდგარა.

დღეს გაზეთ „ზარია ვოსტოკაში“

პირველი გვერდი—„პრავდის“ 5-III მოწინავე —საბჭოთა ხალხის შემოქმედებითი შრომა.

საინფორმაციო ცნობა კავშირის საბჭოს 1952 წლის 5 მარტის სხდომის შესახებ. საინფორმაციო ცნობა ეროვნებათა საბჭოს 1952 წლის 5 მარტის სხდომის შესახებ.

საერთო საათურნი: სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესიის აღსანიშნავად. წერილები: ცოცალი ღლონტის მეთოდით. ვალდებულება შესრულებულია. შეჯიბრების მოწინავეები. ხორბალი სუბტროპიკული რაიონების კოლმეურნეობებში.

ნ. ვ. გოგოლის გარდაცვალების 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი საზეიმო სხდომა სსრ კავშირის დიდ თეატრში.

კომუნიზმის დიადი მშენებლობანი და საბჭოთა მეცნიერება (საუბარი სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტ, კომუნიზმის დიად მშენებლობათა ხელშემწყობი კომიტეტის თავმჯდომარე აკადემიკოს ა. ნ. ნესმეიანოვთან).

მეორე გვერდი—ბ. კორნეევი—დიდი მხატვარი-პატრიოტი. დ. მგელაძე, ლ. ხატიაშვილი — ნ. ვ. გოგოლის მუშაობა ენის სიწმინდისათვის თავის ნაწარმოებებში. ს. ლესიანი—ორი წიგნი გოგოლის შესახებ. მკითხველთა ანკეტა. ჩვენი საყვარელი მწერალი.

მესამე გვერდი—პარტიული ცხოვრება—უდიერესად ვუხელმძღვანელოთ სოფლის პარტიულ ორგანიზაციებს.

რ. ჩარიევი—ტყე-ბაღნარები.

გოგოლის დღეები საზღვარგარეთ. სიკვდილმისჯილი ბერძენი პატრიოტების ნათესავთა და პოლიტიკურ პატიმართა მიმართვა ი. ბ. სტალინისადმი.

მეოთხე გვერდი—უცხოეთის ინფორმაციები, ქალაქის ქრონიკა.

რედაქტორის მოადგილე
ი. ნატროშვილი

საქართველოს რადიოინფორმაციის კომიტეტის გადაცემათა პროგრამა

(რადიოსადგურებით 1.500 და 59,52 მეტრ ტალღებზე და ქალაქის სატრანსლაციო ქსელით)

7 მარტს

6.25 — მარშები. 7.30 — ქართული ხალხური სიმღერები. 10.30 — ნაწყვეტი ნ. ლომოურის მოთხრობიდან: „ალი“. 11.10 — უკრაინული და ბელორუსული ხალხური სიმღერები და საცეკვაოები. 17.15 — საოპერო მუსიკის კონცერტი. 17.40 — გადაცემა მოსწავლეთათვის. 18.15—ქართველ კომპოზიტორი ქალების კამერული ნაწარმოებები. 19.15 — სიმფონიური მუსიკის კონცერტი. 19.45 — დ. ქათამაძის ნარკვევი: „მეავტომობილე ქალიშვილები“. 20.30 — ქალაქის ქსელით — არიები ქართული ოპერებიდან, რადიოსადგურებით — გადაცემა სოფლის მეურნეობის მუშაკთათვის. 20.45 — რუს კომპოზიტორთა რომანსები კოზლოვსკის შესრულებით 21.00 — ლექცია დიალექტიკური და ისტორიული მატერიალიზმის შემსწავლელთა დასახმარებლად: კლასებისა და კლასობრივი ბრძოლის მარქსისტულ-ლენინური თეორია. 21.50 — ქართული ხალხური სიმღერები რადიოკომიტეტის ანსამბლის შესრულებით. 22.30 — რადიოინსცენირება ა. ჩეხოვის ნოველისა: „დიპლომატი“ 22.50 — პოპულარული სიმფონიური მუსიკის კონცერტი. 00.05 — საბჭოთა კომპოზიტორების სიმღერები.

დღეს თეატრებში

ოპერისა და ბალეტის — ტოსკა (მე-12 ან.); **რუსთაველის სახელობის** — პეპო; **მარჯანიშვილის სახელობის** — მისი ვარსკვლავი; **გრიბოედოვის სახელობის** — რევიზორი (44, 45 ან.), **სომხური დრამის** — ხათაბალა; **მუსიკალური კომედიის** — თბილისის ცის ქვეშ (მე-11 ან.); **მოზარდ მაყურებელთა ქართული